

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE MORAVANY

**Programovacie obdobie
2021 -2027**

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO
ROZVOJA OBCE MORAVANY**

Plánovacie obdobie	<i>2021 - 2027</i>
Verzia	<i>1.0</i>
Vymedzenie územia pre tvorbu programu	<i>Obec Moravany</i>
Schvaľovací orgán	<i>zastupiteľstvo obce Moravany</i>
Dátum schvaľovania	<i>26.01.2022</i>
Dátum platnosti	<i>31.12.2027</i>
Číslo uznesenia	<i>7/2022</i>
Členovia podieľajúci sa na tvorbe	<i>Starosta Poslanci Externí odborníci Verejnosť, MVO a iné subjekty pôsobiace v obci</i>
Adresa zverejnenia dokumentu	<i>https://www.obecmoravany.sk/</i>
Financovanie	<i>Vlastné zdroje</i>

ÚVOD	5
------------	---

Popis kontextu smart stratégie, vzniku a chronológie prípravy PHSR	8
--	---

ANALYTICKÁ ČASŤ	10
-----------------------	----

1. Analýza vnútorného prostredia	10
1.1. Geografická poloha	10
1.2. História obce	11
1.3. Ochrana prírody	12
1.4. Odpadové hospodárstvo	13
1.5. Ochrana proti povodňam	13
1.6. Obyvateľstvo	14
1.7. Školstvo	19
1.8. Poskytovanie sociálnych služieb a zdravotné zariadenia	19
1.9. Inštitúcie	19
1.10. Cestovný ruch	20
1.11. Športové zariadenia a infraštruktúra	20
2. Analýza vonkajšieho prostredia	21
2.1. Dopravná infraštruktúra	21
2.3. Zásobovanie pitnou vodou	22
2.4. Kanalizácia a ČOV	22
2.5. Plynofikácia	22
2.6. Elektrická sieť	22
2.7. Súlad PHSR s inými rozvojovými dokumentmi	22
3. SWOT ANALÝZA	23
3.1. Identifikácia potrieb	28
3.2. Identifikácia disparít a faktorov rozvoja	30

STRATEGICKÁ ČASŤ	32
------------------------	----

1. Formulácia stratégie	36
2. Vízia územia	37
3. Štruktúra prioritných oblastí a ich väzby	38
3.1. Definovanie systému strategických a špecifických cieľov mesta	39

PROGRAMOVÁ ČASŤ	41
-----------------------	----

1. Aktivity naplňajúce dosiahnutie strategického cieľa:	42
1.1. Prehľad projektových zámerov	46

FINANČNÁ ČASŤ	51
---------------------	----

1. Rozpočet obce	51
1.2. Prehľad žiadostí o NFP	57
2. Finančný plán	58

REALIZAČNÁ ČASŤ	60
-----------------------	----

1. Monitorovanie	60
2. Komunikačný plán	62

ZÁVER..... 64

1. Zoznam členov riadiaceho tímu, pracovných skupín a partnerov zapojených do spracovania PHSR 65
2. Zoznam informačných zdrojov použitých v PHSR 65

ÚVOD

Zlepšenie kvality verejnej správy patrí k prioritám rozvoja krajiny. Základnou výzvou v tejto oblasti je potreba lepšej koordinácie a zosúladovania a synergického pôsobenia prierezových politík pod vedením kľúčových inštitúcií verejnej správy.

V nasledujúcom období stoja pred Slovenskom demografické, ekonomické, sociálne a environmentálne výzvy. Na tieto reaguje pripravovaná Agenda SK 30 – Stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 plniaca úlohu Národnej stratégie regionálneho rozvoja. V súlade s dlhodobými cieľmi si Programové vyhlásenie Vlády SR 2020-2024 vytýčilo tieto priority:

- posilniť spoločenskú a politickú stabilitu,
- pružne reagovať na príležitosti a negatíva vonkajšieho prostredia,
- plynule pokračovať v podpore hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho rozvoja krajiny,
- prehĺbiť hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť Slovenska,
- posilniť úlohu štátu a ochranu verejného záujmu.

Cieľom vlády je zabezpečiť včasnú a kvalitnú zdravotnú starostlivosť, výborné vzdelanie, atraktívne podnikateľské prostredie generujúce férovú mzdu za dobrú prácu a vnútorne súdržné, silné a sociálne spravodlivé Slovensko. Vláda chce venovať osobitnú pozornosť chudobným, chorým a slabším, zvýšiť potravinovú sebestačnosť Slovenska a zmysluplnou informatizáciou premeniť Slovensko na inteligentnú, inovatívnu a transparentnú krajinu .

Vláda sa vo svojom Programovom vyhlásení zároveň zaviazala efektívnym využívaním fondov EÚ znížiť regionálne rozdiely a zvýšiť ochranu životného prostredia.

V roku 2021 začína nové programové obdobie Európskej únie, ktoré sa skončí v roku 2027. V tomto období môžeme využívať financovanie na týchto päť cieľov politiky súdržnosti:

- Inteligentnejšia Európa – inovatívna a inteligentná transformácia hospodárstva;
- Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa;
- Prepojenejšia Európa – mobilita a regionálna pripojiteľnosť IKT;
- Sociálnejšia Európa – vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv.

- Európa bližšie k občanom – udržateľný a integrovaný rozvoj mestských, vidieckych a pobrežných oblastí prostredníctvom miestnych iniciatív.

O doterajšej nedostatočnej efektívnosti a adresnosti verejných politík vrátane politiky regionálneho rozvoja reprezentovanej Národnou stratégiou regionálneho rozvoja Slovenskej republiky a programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja, vyšších územných celkov, miest a obcí svedčí skutočnosť, že napriek investíciám z fondov EÚ medziregionálne disparity v uplynulom období rástli a dnes je Slovensko krajinou s tretími najväčšími regionálnymi disparitami na úrovni NUTS 3 spomedzi členských štátov OECD (OECD Regions at a Glance, 2016).

Kľúčovými východiskami integrovaných rozvojových stratégií v podobe PHSR umožňujúcimi využívanie informácií, vedomostí a technológií pre efektívne zabezpečenia prístupu obyvateľov ku vyššej kvalite života sa stali smart prístupy. Smart stratégia rozvoja sleduje štyri základné princípy smart špecializácie, ako je výber a koncentrácia na hlavné priority, využitie svojich konkurenčných výhod, vodcovstvo v spolupráci s kľúčovými zainteresovanými skupinami a podpora spolupráce aj prostredníctvom rozličných klastrov. Aj na základe kritického zhodnotenia skúsenosti z podpory najmenej rozvinutých okresov sa ukazuje, že rozhodujúcimi faktormi pre zvyšovanie kvality života sú inovácie v manažmente regionálneho rozvoja, integrovaný strategický prístup, synergie jednotlivých opatrení v území a aktivita kooperačných štruktúr aspoň na okresnej alebo subregionálnej úrovni za aktívneho zapojenia súkromného sektora a občianskej spoločnosti do tvorby a napĺňania strategických rozvojových dokumentov. Je nutné rešpektovať nielen súlad medzi Národnou stratégiou regionálneho rozvoja Slovenskej republiky v zmysle zákona 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, ale aj PHSR príslušného samosprávneho kraja v prípade PHSR obce, aby sa zabezpečila vzájomná synergia pri plnení stanovených cieľov. K týmto dôležitým strategickým dokumentom prispievajúcim plnenie cieľov PHSR priradujeme aj medzinárodné dohody ako je Agenda 2030, Urbaact III, akčné plány iniciované zo strany subjektov územnej spolupráce v špecifických prípadoch schvaľované uznesením vlády SR alebo príslušnými orgánmi územných samospráv, najmä v podobe akčných plánov najmenej rozvinutých okresov.

Program rozvoja obce má charakter strategického, t. j. strednodobého až dlhodobého rozvojového dokumentu. Vychádza z poznania aktuálnej situácie a konkrétnych potrieb miestnych obyvateľov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov pôsobiach na

území. Dokument je spracovaný v súlade s novelizáciou zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení zákona č. 309/2014 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2015. Pri spracovaní dokumentu bola zohľadnená odporúčaná Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja (verzia 1.0.3.) spracovaná Úradom podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu.

Je dôležité aby rozvojové dokumenty:

- spĺňali požiadavky na tvorbu základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja podľa § 5, § 7, § 8 a § 8a zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov,
- plnili úlohu programovacích dokumentov pre implementáciu EŠIF na regionálnej a subregionálnej úrovni v období 2021-2027,
- boli kľúčovými nástrojmi implementácie a územnej koordinácie napĺňania cieľov Národnej stratégie regionálneho rozvoja a implementácie Národného investičného plánu SR,
- boli nástrojmi formulovania a implementácie smart teda inteligentných/rozumných integrovaných rozvojových stratégií regiónov, miest, obcí a ich skupín s využitím inovatívnych prístupov pre efektívnejšie zabezpečenie kvality života občanov,
- boli relevantnými východiskami pre programové rozpočtovanie obcí a následný monitoring a hodnotenie v zmysle zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov,
- boli nástrojmi integrácie verejných politík na úrovni regiónov a obcí a zabezpečenia skutočného zvýšenia kvality života obyvateľov, zlepšenia podnikateľského prostredia a prístupu občanov k rozhodovaniu,
- boli nástrojom efektívneho, aktívneho a vecného zapojenia aktérov regionálneho rozvoja nielen z hľadiska definovania potrieb, priorít, cieľov, stratégií rozvoja obce, skupiny obcí a VÚC, ale aj implementácie, riadenia a monitorovania stratégií,
- podporovali vytváranie systému integrovaného územného manažmentu (integrujúceho sektorové politiky a investičné intervencie verejného sektora), efektívnych štruktúr verejnej správy a služieb verejnosti čo najbližšie k občanovi v polycentrickej sústave obcí a miest,

- boli postavené na vecnom prístupe k riešeniu výziev a problémov rozvoja obcí a regiónov založenom na ich poznaní, objektívnom zhodnotení a hľadaní najefektívnejších a najúčinnnejších riešení s využitím najnovších poznatkov, techník a technológií.
- boli užitočným, efektívnym a vecným nástrojom pre potreby orgánov samosprávy.

Popis kontextu smart stratégie, vzniku a chronológie prípravy PHSR

Program rozvoja obce Moravany spolu s Územným plánom, predstavujú základné a kľúčové dokumenty pre riadenie miestnej samosprávy v oblasti jej regionálneho rozvoja. Program je spracovaný na obdobie 7 rokov, teda na obdobie 2021 – 2027. Motiváciou tvorby dokumentu je potreba cieľavedomého a transparentného riadenia prichádzajúcich výziev pre rozvoj, potreba neustáleho napredovania s uplatnením nových princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja. K naplneniu smart kvality vedie stratégia. Táto je zastrešujúcou a integrujúcou pre všetky ostatné stratégie a mala by byť jadrovou stratégiou programu rozvoja obce.

Smart stratégia je:

- S** - *špecifická* – šitá na mieru
- M** - *merateľná* – definujúca jasne ciele prostredníctvom merateľných ukazovateľov
- A** - *akceptovaná* a osvojená kľúčovými subjektmi rozvoja mesta
- R** - *realistická* – reálna teda náročná, ale dosiahnuteľná
- T** - *trvalo udržateľná* – mala by zakladať udržateľné procesy rozvoja a nesledovať len okamžité krátkodobé efekty

Takto vytvorený rámec budúceho rozvoja predstavuje záruku, že „Program rozvoja obce Moravany“, nebude zbytočne rozsiahlym a len popisným zoznamom nereálnych zámerov (zoznamom vecí, na ktoré samospráva nemá peniaze), ale skutočným strategickým rozvojovým dokumentom s cieľom dosiahnuť rast životnej úrovne na konkrétnom území. Obec vypracovaním programu rozvoja dáva najavo záujem o svoju budúcnosť, ako aj budúcnosť svojich obyvateľov a súčasne tým preberá na seba zodpovednosť za ďalší rozvoj.

Program rozvoja obce Moravany pozostáva z:

- **analytickej časti**, ktorá obsahuje komplexné zhodnotenie a analýzu východiskovej situácie, odhad budúceho možného vývoja, príležitosti a ohrozenia vo väzbe na vonkajšie prostredie a nadradené existujúce stratégie a koncepcie, využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a definovanie podmienok miestneho trvalo udržateľného rozvoja,
- **strategickej časti**, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja pri zohľadnení miestnych vnútorných špecifik a určuje hlavné smery, priority a ciele plánovaného rozvoja s rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého a udržateľného rozvoja územia,
- **programovej časti**, ktorá obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie budúceho plánovaného rozvoja,
- **realizačnej časti**, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a tiež organizačné zabezpečenie budúcej realizácie programu, systém monitorovania a hodnotenia s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu prostredníctvom pravidelnej aktualizácie akčných plánov,
- **finančnej časti**, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít vrátane inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie a plnenia programu rozvoja.

Harmonogram spracovania PHSR													
	2021												2022
Termín	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
Úvod													
Analytická časť													
Strategická časť													
Programová časť													
Realizačná časť													
Finančná časť													
Záver													

ANALYTICKÁ ČASŤ

Analytická časť PHSR obce Moravany obsahuje komplexné zhodnotenie a analýzu východiskovej situácie ako je popis vnútorného prostredia (história, štruktúra obyvateľstva, ekonomické zdroje a iné) a vonkajšieho prostredia (analýza väzieb územia, hlavné vonkajšie faktory a iné) mesta. Analytická časť sa zaoberá aj príležitosťami a ohrozeniami vo väzbe na vonkajšie prostredie, súlad s nadradenými existujúcimi stratégiami a koncepciami, využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a definovanie podmienok miestneho trvalo udržateľného rozvoja.

Analytická časť Programu rozvoja obce bola spracovaná metódou zberu dostupných údajov na celoslovenskej, okresnej a miestnej úrovni a ich následnou analýzou. Ako východiskový zdroj sa použil predovšetkým portál Štatistického úradu SR. Ďalšie informácie sa získali od ÚPSVaR, z evidencie obecného úradu a zo strategických dokumentov Košického samosprávneho kraja.

1. Analýza vnútorného prostredia

1.1. Geografická poloha

Celé záujmové územie sa nachádza v urbanizačnom priestore medzi Michalovcami, Sečovcami a Vranovom n/T v Zemplínskom regióne, v Košickom kraji. Susedí s katastrálnymi hranicami obcí: Rakovec, Pozdišovce, Trhovište, Horovce, Tušická N. Ves, Tušice a Parchovany na urbanizačnej osi Michalovce – Košice s dopravnými a pracovnými väzbami na Michalovce. Podľa urbanistického pôdorysnú obec Moravany a Lučkovce vytvára ulicovú zástavbu okolo cesty II/554. Rozloha celého kat. územia je 16,66 km². Ťažiskom týchto rozvojových osí je cesta II. triedy č. 554 a priestor okolo nej, v ktorom priamo leží celé skúmané územie. Miestne komunikácie obce Moravany smerujú na východ, západ a zároveň kolmo križujú hlavnú komunikáciu. Miestnu časť Lučkovce tvorí iba ulica pozdĺž cesty II/554. Celá časť bytovej, občianskej a výrobnéj vybavenosti je situovaná okolo týchto komunikácií.

Tabuľka 1 Základné údaje obce k 31.12.2021

Moravany	
Kód mesta	522791
Názov okresu	Michalovce
Názov kraja	Košický samosprávny kraj
Štatút obce	Obec
PSC	072 03
Prvá písomná zmienka	1252

Celková výmera katastra (ha)	1667
Počet obyvateľov k 31.12.2021	1047
Nadmorská výška	110 m n.m.

Zdroj: Štatistický úrad SR

1.2.História obce

Začiatkom 50. rokov v rámci prieskumu Východoslovenskej nížiny sa našli v polohe Ortáš kamenné nástroje z obdobia mladého paleolitu (40 000 - 8 000 rokov p.n.l.). Okrem potvrdenia prítomnosti človeka v oblasti Moravian už v staršej dobe kamennej časť nálezov možno datovať aj do obdobia mladšej a pozdnej doby kamennej - neolitu a eneolitu.

Prvá písomná správa o Moravanoch je v listine z roku 1252, z ktorej sa dozvedáme, že vtedy patrili bratom Čížovi a Ďapalovi z rozvetveného rodu Bogatradvan, ktorí v tejto dedine aj bývali. Z obsahu listiny je zrejmé, že Moravany boli vo vlastníctve Bogatradvanovcov už v prvej polovici 13. storočia. Písomnosti od 13. do 17. storočia pravidelne uvádzajú názov dediny v tvare Morwa, čo bol jej úradný maďarský názov. Nárečový slovenský názov Moraviany sa do písomností dostal až v 18. storočí. Jazykové tvary oboch názvov svedčia, že slovenský aj maďarský názov vznikli súčasne a nezávisle na sebe, pričom vyjadrili to, že sídlisko založili Moravania. Boli to nepochybne muži s vojensko - strážnymi povinnosťami v pohraničnom pásme, ktorých prijali tu a usadili arpádovskí králi okolo druhej polovice 11. storočia, prípadne v 12. storočí.

O moravianskom kostole sú správy od 14. storočia. V 20. - 30. rokoch 14. storočia v ňom pôsobil farár Štefan. V polovici 15. storočia bola v dedine aj ďalšia sakrálna stavba, drevená kaplnka, ktorá stála na miestnom cintoríne. V uvádzanom kostole pôsobili katolícky farári do prelomu 16. - 17. storočia. Od začiatku 17. storočia tu bohoslužby slúžili evanjelickí reformovaní kazatelia a ojedinele aj kazateľ evanjelický augburského vyznania. Moravianske sídlisko malo v roku 1600 štrnásť obývaných poddaných domov, jednu -dve kúrie, kostol, faru a školu.

Protiabsburské stavovské povstanie a morová epidémia začiatkom 18. storočia predstavovali značný regres vo vývoji dediny. Podľa záznamov z roku 1715 ostalo po týchto udalostiach v Moravianoch len 8 sedliackych domov. V priebehu 18. storočia sa však pomery postupne stabilizovali. V roku 1787 mali Moravany už 89 domov a žilo tu 676 obyvateľov. V 19. storočí sa Moravany stali súčasťou panstva rodiny Andrášiovcov. Dedina mala v tomto

období výrazne poľnohospodársky charakter. Jej obyvatelia sa živili obrábaním pôdy a pestovaním rôznych poľnohospodárskych plodín.

V roku 1814 uskotočnili rozsiahlu stavebnú úpravu kostola, ktorý bol v roku 1761 opätovne vrátený katolíkom a zasvätený sv. Štefanovi. V roku 1856 postavili v dedine nový evanjelický reformovaný kostol (kalvínsky). Zo zachovaných správ vyplýva, že v roku 1830 v dedine existovala už aj kalvínska škola. V roku 1900 žilo v Moravianoch 881 obyvateľov. Na frontoch prvej svetovej vojny bojovala značná časť mužskej populácie dediny. Medzi jej obeťami bolo aj 15 obyvateľov Moravian. Povojnová hospodárska kríza priniesla značnú nezamestnanosť a biedu, ktoré viedli ľudí k masovému ekonomickému vystáhovalstvu. Prevažná väčšina vystáhovalcov sa po čase vrátila späť do rodnej dediny, aby tu pokračovala vo svojom predchádzajúcom zamestnaní i spôsobe života. Boli však aj takí, ktorí ostali žiť v zámorí natrvalo. Prvá Československá republika priniesla tejto zemplínskej dedine aj nový oficiálny názov Muroviany (od roku 1920) a neskôr Moraviany (od roku 1927). Dedina si naďalej zachovávala výrazný poľnohospodársky charakter.

Kultúrny a spoločenský život dediny v tomto období bol sústredený okolo dvoch miestnych škôl: katolíckej a kalvínskej. Školy sa okrem pedagogickej činnosti venovali aj rôznym kultúrnym aktivitám, ktorými pripomínali žiakom, ale aj miestnemu obyvateľstvu, dôležité cirkevné a štátne sviatky. Obe školy spoločne pripravovali každoročne napríklad oslavy 28. októbra - vyhlásenie prvej Československej republiky, 7. marca si pripomínali narodeniny T.G. Masaryka.

Výraznejšie vojnové udalosti zasiahli do života Moravian v lete 1944, kedy sa s približujúcim frontom dedina začala zaplňať nemeckými vojakmi a technikou, pretože ustupujúce nemecké vojská si tu zriadili dočasnú opravovňu automobilovej techniky. Priame bojové akcie, sprevádzané strelbou, horiacimi domami a stodolami zažili Moravanci 30. novembra 1944, kedy do dediny prišlo postupujúce ruské vojsko. Ruskí vojaci ostali v dedine až do januára 1945, kedy sa im podarilo prelomiť frontovú líniu v oblasti Dargovských vrchov.

(zdroj: obecmoravany.sk/-historia)

1.3.Ochrana prírody

Zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny definuje ochranu prírody a krajiny ako starostlivosť štátu, právnických osôb a fyzických osôb o voľne rastúce rastliny, voľne žijúce

živočíchy a ich spoločenstvá, prírodné biotopy, ekosystémy, nerasty, skameneliny, geologické a geomorfologické útvary.

Pre územnú ochranu prírody a krajiny sa ustanovuje päť stupňov ochrany. Prvý stupeň platí na celom území Slovenskej republiky. Druhý až piaty stupeň ochrany, ako i osobitná ochrana, platí pre chránené územia a ochranné pásma.

V obce Moravany sa nenachádza žiadna prírodná rezervácia ani ochranné pásmo. Západná časť územia katastra obce Moravany je súčasťou navrhovaného chráneného vtáčieho územia „Východoslovenská rovina“. Je nutné poznamenať, že v časti Lučkovce sa nachádza archeologické nálezisko. Lučkovce sú miestnou, južnou časťou obce a prvá zmienka je zaznamenaná z roku 1418. Lučkovce sa stali súčasťou obce až v 20. storočí. Novonavrhované lokality bývania a technickej vybavenosti a o športovo relaxačnú plochu v západnej časti zastavaného územia, ktorá je navrhovaná na kat. území obce Horovce.

V obci sa venujú životnému prostrediu primerane k jeho znečisteniu. Vysoký obsah emisií pochádza z ťažby a rôznych podnikov ako je napr. Chemko Strážske. V tejto oblasti ochrany je potrebná náprava keďže sa znečisťuje nie len ovzdušie ale aj vodné toky, podzemné vody a tým aj pôda.

1.4.Odpadové hospodárstvo

Vývozca komunálneho odpadu je dlhodobo firma FURA s.r.o. Košice. Zabezpečujú celý systém zberu komunálneho odpadu a jeho následnú likvidáciu. Úroveň vytriedenia odpadov za rok 2020 bola 26,60 %.

Pre obyvateľov obce, platí harmonogram zvozu, ktorý je dostupný na web stránke obce - <https://www.obecmoravany.sk/-zber-odpadu>. Zabezpečený je zber komunálneho odpadu, olejov, papiera a VKM, skla, elektra a kovových obalov, zmiešaných plastov a taktiež nebezpečného odpadu. Odpad je vyvážaný na skládku v neďalekej obci Veľké Ozorovce.

V obci sa nachádzajú čierne skládky.

1.5.Ochrana proti povodniam

Predzvest'ou takmer každej povodne je nepriaznivý vývoj meteorologickej situácie. V prípade očakávaných vysokých zrážok alebo búrkových prehánok s intenzívnymi zrážkami vydáva hydrometeorologický ústav výstrahu. Preto treba predpovediam počasia venovať pozornosť. Popri obci z jej západnej časti preteká rieka Ondava, ktorá je potencionálnych nebezpečenstvom pri nepriaznivej situácii.

1.6.Obyvateľstvo

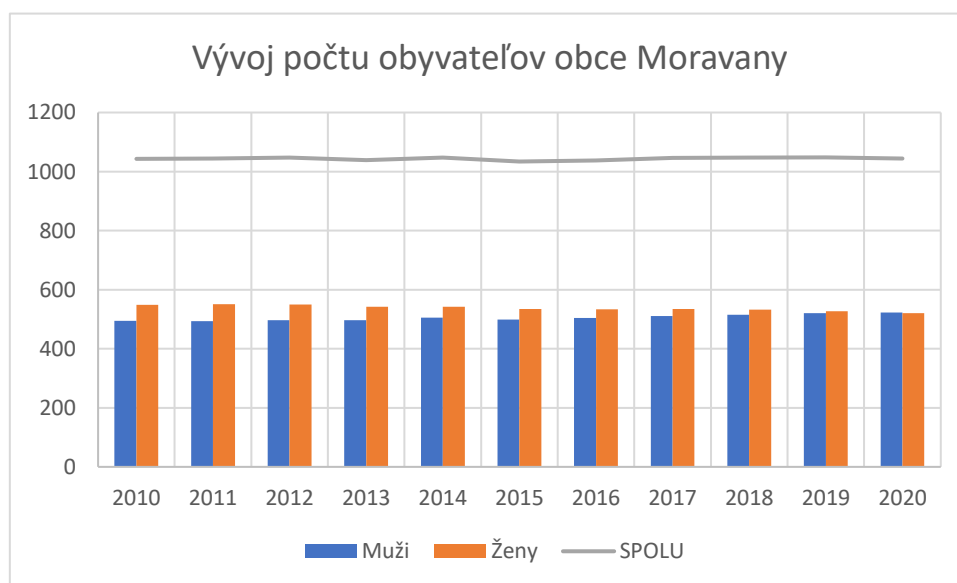
Obec Moravany z hľadiska počtu obyvateľov na Slovensku patrí do skupiny obcí od 1000 do 1999 obyvateľov. V tejto skupine k 31.12.2020 patrí ďalších 577 obcí s celkovým počtom obyvateľov 811 563.

Počet obyvateľov obce od roku 2010 do roku 2020 ostáva približne v rovnakom počte. V porovnaní rokov 2010 a 2020 počet mužov stúpol a žien naopak klesol. Pre porovnávané obdobie sa počet obyvateľov zvýšil len o 1 obyvateľa. Najnižší počet obyvateľov bol v rokoch 2015 a 2016.

Tabuľka 2 Vývoj počtu obyvateľov

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Muži	494	493	497	497	505	499	504	511	515	521	523
Ženy	549	551	550	542	542	535	534	535	532	527	521
SPOLU	1043	1044	1047	1039	1047	1034	1038	1046	1047	1048	1044

Graf

Tabuľka 3 Národnostné zloženie obyvateľov

Národnosť		SVK	HUN	ROM	RUT	UKR	CZE	DEU	POL	RUS
		Slovenská	Maďarská	Rómska	Rusínska	Ukrajinská	Česká	Nemecká	Poľská	Ruská
2021	Spolu									
	Muži									
	Ženy									
		JEW	MOR	BGR	SIL	GRC	ROU	AUT	VNM	UNK
		Židovská	Moravská	Bulharská	Sliezská	Grécka	Rumunská	Rakúska	Vietnamská	Iná a nezistená
2021	Spolu									
	Muži									
	Ženy									

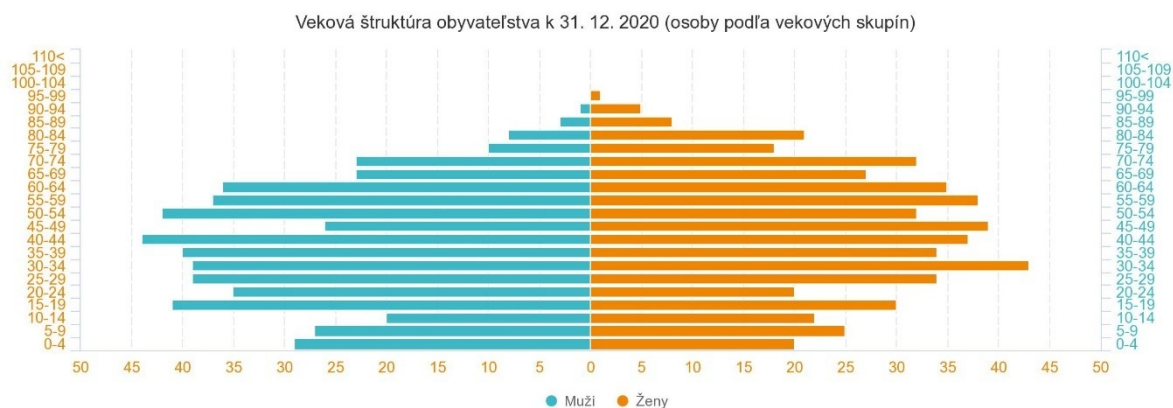
Tabuľka 4 Demografické ukazovatele

ROK	Prírodný prírastok/úbytok		Prírastok/úbytok sťahovaním						Celkový prírastok / úbytok
	Narodení	Zomretí	Spolu	Prisťahovaní v rámci SR	Vysťahovaní v rámci SR	Prisťahovaní na TP	Odstťahovaní z TP	Saldo migrácie	
2016	10	8		9	7				2
2017	8	15		22	7				15
2018	10	12		20	17				3
2019	9	8		5	6				-1
2020	5	10		15	15				0

Vekové skupiny obyvateľstva podľa produktivity

V obci sa k 31.12.2020 nachádzalo 13,7 % obyvateľov vo veku 0 až 14 rokov. Vo veku 15 až 64 rokov bolo 69,1 % a vo veku 64 rokov a viac bolo 17,2 % z celkového počtu obyvateľov.

Graf

Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html>

Tabuľka 5 Počet domácností

Počet domácností podľa počtu členov	
1- členná	
2- členná	
3- členná	
4- členná	
5- členná	
6 a viac členná	
Spolu	

Zdroj: ŠÚSR – SOD 2011

Tabuľka 6 Sobáše a rozvody

Rok	Sobáše	Rozvody
2010	4	1
2011	8	1
2012	5	1
2013	3	0
2014	6	1
2015	8	1
2016	4	2
2017	4	3
2018	5	2
2019	5	2
2020	2	1

Tabuľka 7 Odvetvie hospodárstva – Fyzické osoby

Podnikateľské subjekty (FO) podľa odvetvia ekonomickej činnosti				
Odvetvie ekonomickej činnosti (SK NACE)	FO - podnikatelia			
	počet spolu	subjekty podľa počtu zamestnancov		
		?	0	2
A pôdohospodárstvo	3	1		2
B ťažba a dobývanie				
C priemyselná výroba				
D dodávka elektriny, plynu, pary				
E dodávka vody				
F stavebníctvo				

G veľkoobchod a maloobchod				
H doprava a skladovanie				
I ubytovacie a stravovacie služby	2	1		1
J informácie a komunikácia				
K finančné a poisťovacie činnosti				
L činnosti v oblasti nehnuteľností				
M odb., vedecké a technické činnosti				
N administratívne a podporné služby				
verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie				
P vzdelávanie				
Q zdravotníctvo a sociálna pomoc				
R umenie, zábava a rekreácia				
S ostatné činnosti				
SPOLU	5	2		3

Tabuľka 8 Odvetvie hospodárstva Ziskovo orientované právnické osoby

Podnikateľské subjekty (PO) podľa odvetvia ekonomickej činnosti						
Odvetvie ekonomickej činnosti (SK NACE)	PO - podnikatelia					
	počet spolu	subjekty podľa počtu zamestnancov				
		?	0	1	3-4	25-49
A pôdohospodárstvo	3	1			2	
B ťažba a dobývanie	1	1				
C priemyselná výroba						
D dodávka elektriny, plynu, pary						
E dodávka vody						
F stavebníctvo						
G veľkoobchod a maloobchod	1				1	
H doprava a skladovanie						
I ubytovacie a stravovacie služby						
J informácie a komunikácia						
K finančné a poisťovacie činnosti						
L činnosti v oblasti nehnuteľností						
M odb., vedecké a technické činnosti						
N administratívne a podporné služby						
verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie						
P vzdelávanie						
Q zdravotníctvo a sociálna pomoc						
R umenie, zábava a rekreácia						
S ostatné činnosti						
SPOLU	5	2	0	0	3	0

Tabuľka 9 Ekonomická situácia obyvateľov

Index/Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Index ekonomického zaťaženia osôb/percento/											
Index ekonomickej závislosti											

mladých ľudí /percento/											
Index ekonomickej závislosti starých ľudí /percento/											
Index starnutia/percento/											
Priemerný vek obyvateľa /percento/											

Nezamestnané obyvateľstvo je charakterizované ako obyvateľstvo, ktoré nevykonáva žiadnu platenú prácu, no aktívne si ju hľadá. V podmienkach Slovenskej republiky to znamená, že sa musia pravidelne, v určených intervaloch hlásiť na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny. Dobrovoľne nezamestnané obyvateľstvo, t.j. nevykonávajú žiadnu platenú prácu a ani nemajú žiaden záujem si ju nájsť, nepatrí medzi nezamestnané obyvateľstvo (z hľadiska štatistického vykazovania i z hľadiska ekonomických vied).

Tabuľka 10 Počet UoZ podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Počet UoZ		1203
z toho	ženy	
podľa najvyššie dosiahnutého vzdelania	N/A - neurčené	
	0 - Bez vzdelania	
	1 - Základné vzdelanie	
	2 - Vyučený	
	3 - Stredoškolské (bez maturity)	
	4 - USO (SOU, US s maturitou)	
	5 - USV (Gymnázium s maturitou)	
	6 - USO (SOS s maturitou)	
	7 - Vyššie vzdelanie	
	8 - Vysokoškolské	
	9 - Vedecká výchova	

Tabuľka 11 Počet UoZ podľa veku

Počet UoZ		
z toho	ženy	
podľa veku	N/A	
	< 20 rokov	
	>= 20 do < 25 rokov	
	>= 25 do < 30 rokov	
	>= 30 do < 35 rokov	
	>= 35 do < 40 rokov	
	>= 40 do < 45 rokov	
	>= 45 do < 50 rokov	
	>= 50 do < 55 rokov	
	>= 55 do < 60 rokov	

	>= 60 rokov	
--	-------------	--

Tabuľka 12 Počet UoZ podľa dĺžky evidencie

Počet UoZ		
z toho	ženy	
podľa dĺžky evidencie	0-3 mesiacov	
	4-6 mesiacov	
	7-9 mesiacov	
	10-12 mesiacov	
	13-18 mesiacov	
	19-24 mesiacov	
	25-30 mesiacov	
	31-36 mesiacov	
	37-42 mesiacov	
	43-48 mesiacov	
	nad 48 mesiacov	
	N/A	

MRK

Marginalizovaní občania nežijú v obci v osade, občianske hliadky nie sú v obci zriadené.

1.7. Školstvo

V obci Moravany sa nachádza materská škola, ktorú navštevujú aj deti z okolitých obcí. Školstvo je ovplyvnené aj blízkosťou okresného mesta Michalovce, mesta Humenné a krajského mesta Košice, kde sa nachádza množstvo školských zariadení a taktiež vysoké školy.

1.8. Poskytovanie sociálnych služieb a zdravotné zariadenia

V obci nie je vybudované zariadenie poskytujúce sociálne služby.

Zdravotné zariadenia sa v obci taktiež nenachádzajú – najbližšie obvodné zdravotné stredisko je v obci Trhovište.

1.9. Inštitúcie

Rozmiestnenie, skladba a kapacita občianskej vybavenosti postačuje. Stavebno - technický stav je v prevažnej miere vyhovujúci. V obci sa nachádzajú objekty: obecný úrad s kultúrnym

domom, materská škola, dom smútku, rímskokatolícky kostol, reformovaný kostol a maloobchodné predajne v súkromnom vlastníctve.

Tabuľka 13 Inštitúcie

Inštitúcie	Sídlo
Sídlo matričného úradu	Trhovište
Sídlo pracoviska daňového úradu	Michalovce
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Trhovište
Sídlo Okresného súdu	Michalovce
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Michalovce
Sídlo pracoviska okresného úradu	Michalovce
Sídlo Územnej vojenskej správy	Michalovce
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Michalovce
Sídlo Okresného úradu životného prostredia	Michalovce

1.10. Cestovný ruch

V obci nie sú ubytovacie zariadenia cestovného ruchu. Návštevníci obce sa môžu ubytovať v neďalekom okresnom meste Michalovce.

1.11. Športové zariadenia a infraštruktúra

V obci sa nachádza Združenie rekreačných športovcov. V obci sa nachádza jedno detské ihrisko. Celý areál je verejnosti prístupný a oplotený pred vandalizmom oplotením.

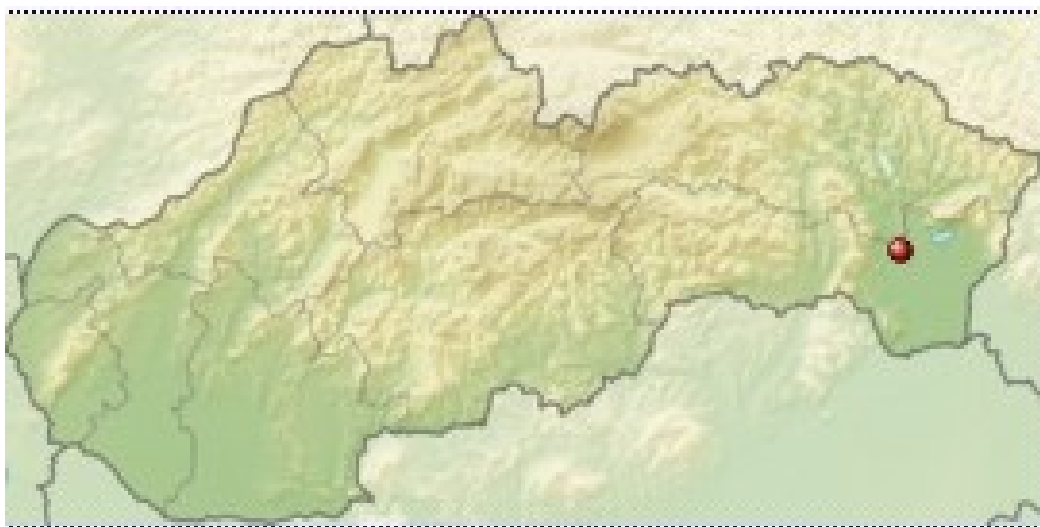

Zdroj: <https://www.obecmoravany.sk/-detske-ihrisko-moravany>

2. Analýza vonkajšieho prostredia

2.1 Dopravná infraštruktúra

Obec leží pri ceste II/554 Oborín - Trhovište – Moravany – Nižný Hrabovec – Košarovce - Havaj. Na túto cestu sa v obci Havaj napája cesta II/575 a v Oboríne cesta II/552. V obci Trhovište túto cestu pretína cesta I /50 Michalovce – Sečovce – Košice. Obytné prostredie je ovplyvnené cestnou dopravou.

Zdroj: <https://www.obecmoravany.sk/-nasa-obec>

Zdroj: [https://sk.wikipedia.org/wiki/Moravany_\(okres_Michalovce\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Moravany_(okres_Michalovce))

2.3. Zásobovanie pitnou vodou

V obci je zabezpečené hromadné zásobovanie pitnou vodou obecným vodovodom. Obyvatelia, ktorí nie sú napojení na vodovod, využívajú vlastné studne.

2.4 Kanalizácia a ČOV

Obec nemá vybudovanú kanalizáciu.

2.5 Plynifikácia

Kat. územie obce spadá do ťažobnej oblasti zemného plynu - nachádzajú sa tu vrty zemného plynu. Cez kat. územie prechádza plynovod VTL DN 300/40, DN 150/40. Popri ceste II/554 prechádza STL plynovod DN 80, 100, 150, ktorý začína od regulačnej stanice o kapacite RS = 1200 m³/h, ktorá je osadená pri ceste II/554 v južnej časti zastavaného územia obce Moravany. Na túto regulačnú stanicu je napojená aj miestna časť Lučkovce.

2.6 Elektrická sieť

Zásobovanie elektrickou energiou je zabezpečené prostredníctvom 22 kV VN el. vedenia č. 227.

2.7 Súlad PHSR s inými rozvojovými dokumentmi

Plánovanie hospodárskeho a sociálneho rozvoja musí byť v súlade a nadväzovať na súbor národných, regionálnych i miestnych rozvojových dokumentov, ktoré v danom období špecifikujú rozvojové smerovanie nadradených územných celkov. Príprava rozvojovej stratégie na miestnej úrovni musí byť preto v súlade s miestnym územnoplánovacím dokumentom, pretože PHSR a UPD spolu predstavujú základné rozvojové piliere budúceho rozvoja územia. Okrem toho miestny rozvoj musí byť v súlade s plánovaným rozvojom mikroregiónu prípadne Miestnej akčnej skupiny (ak existujú resp. ak pripravujú spoločnú rozvojovú stratégiu).

Na regionálnej úrovni musí byť miestna stratégia zosúladená s rozvojovou stratégiou a cieľmi samosprávneho kraja vrátane iných platných regionálnych rozvojových koncepcií, programov alebo stratégií.

3. SWOT ANALÝZA

Analýza SWOT bola spracovaná na základe výstupov analýzy vnútorného prostredia mesta a tiež názorov a podnetov miestnych občanov. Snahou bolo dosiahnuť viac sektorovú spoluprácu zapojením do prípravných prác na PHSR aj miestnych združení, spolkov, záujmových organizácií a podnikateľských subjektov v záujme čo najširšej prezentácie miestnych názorov a návrhov v každej z dotknutých oblastí..

Vybrané boli základné oblasti, v rámci ktorých boli postupne zadefinované výzvy a potenciály mesta a problémy a limity územia z pohľadu vnútorného a vonkajšieho prostredia. Určujúcim kritériom bolo stanovenie spoločnej názorovej zhody medzi účastníkmi stretnutí a tá bola v niektorých prípadoch smerodajnou pri zápise do jednotlivých častí analýzy SWOT. Zároveň boli do SWOT analýzy vybraté 4 oblasti, v ktorých sa určili silné a slabé stránky a tiež príležitosti a ohrozenia rozvoja mesta.

Z pripravených oblastí boli neskôr zohľadnené špecifiká pri zadefinovaní základných problémov v území a následnom výbere budúcich prioritných rozvojových oblastí a stanovení strategickej časti PHSR.

Výzvy a potenciály	Socioekonomické	<i>Podpora participácie obyvateľov</i>
	Územno-technické	<i>Blízkosť okresného mesta Michalovce</i>
	Prírodno-environmentálne	<i>Vysoká úroveň odpadového hospodárstva</i>
	Kultúrne	<i>Množstvo konaných podujatí</i>
	Inštitucionálno-organizačné	<i>Spolupráca miestnych organizácií</i>
Problémy a limity	Socioekonomické	<i>Vzdelanostná úroveň obyvateľov Trend starnutia populácie</i>
	Územno-technické	<i>Nedostatočne kvalitné komunikácie</i>
	Prírodno-environmentálne	<i>Nedostatok verejnej zelene Znečisťovanie životného prostredia</i>
	Kultúrne	<i>Žiadne zariadenia cestovného ruchu</i>
	Inštitucionálno-organizačné	<i>Zvyšovanie administratívnej záťaže vo verejnej správe</i>

Tabuľka 14

<i>Oblasť:</i>	<i>Silné stránky</i>	<i>Slabé stránky</i>	<i>Príležitosti</i>	<i>Ohrozenia</i>
PRÍRODNÉ ZDROJE	- vhodné klimatické podmienky - bohatý prírodný potenciál - veľmi dobrá poloha - malá vzdialenosť od krajského mesta Košice, - široká sieť vodných tokov a potokov - kvalitné zdroje pitnej vody - vysoké zastúpenie lesov a lesných porastov - historické a kultúrne pamiatky - separovanie odpadov - pozitívny prístup miestnej samosprávy k zachovaniu prírodného dedičstva pre nasledujúce generácie	- orná pôda nižšej bonity – nižšia úrodnosť - nelegálne skládky odpadov - neuskutočňovanie revitalizácie zelene a parkov - chýbajú zberné dvory a kompostoviská - chýbajú zariadenia pre zhodnocovanie a recykláciu odpadov - nedostatočná motivácia občanov triediť odpad - nedoriešené vlastnícke vzťahy k pozemkom - nízke environmentálne povedomie obyvateľstva - slabé využívanie obnoviteľných zdrojov energie - chýba koncepcia využitia obnoviteľných zdrojov v regióne - nedostatočné využívanie možnosti lesného a pôdneho hospodárstva	- ochrana a racionálne využívanie prírodných zdrojov - propagácia ochrany životného prostredia na národnej a regionálnej úrovni - existencia legislatívneho zabezpečenia nakladania s odpadmi v súlade s predpismi Európskej únie - integrovaná koncepcia v hospodárení s odpadmi SR (minimalizácia vzniku odpadov, maximálne využívanie odpadov, zhodnocovanie a správne zneškodňovanie spôsobom neohrozujúcim zdravie ľudí a životné prostredie) - rozvoj environmentálnej výchovy na školách - politika Európskej únie smerujúca k trvalo udržateľnému rozvoju - možnosť využívať fondy EÚ	- hydroklimatické zmeny, otepľovanie - zanedbanie environmentálnej výchovy - povodňové vody - časová a finančná náročnosť - zanedbanie environmentálnych záťaží - pokles vody v zdrojoch pitnej vody - pôdne hospodárstvo - zhoršená pandemická situácia COVID19

Tabuľka 15

<i>Oblasť:</i>	<i>Silné stránky</i>	<i>Slabé stránky</i>	<i>Príležitosti</i>	<i>Ohrozenia</i>
<i>ĽUDSKÉ A SPOLOČENSKÉ ZDROJE</i>	• rast narodených detí • záujem obyvateľov o vzdelávanie a zvyšovanie kvalifikácie • dostupná spádová materská škola • pomerne ľahko dostupná široká a rozmanitá sieť stredných škôl, vysokých škôl a školských zariadení v krajskom meste Košice a v okresnom meste Michalovce • pomerne ľahko dostupná široká a rozmanitá sieť rôznych inštitúcií, úradov a služieb • záujem obyvateľov o rozvoj obce, spolky a združenia • širšia ponuka voľných pracovných miest v blízkych mestách a podnikoch • široká ponuka a ľahká dostupnosť rekvalifikačných kurzov pre nezamestnaných • sieť soc. zariadení	• nedostatočné vybavenie MŠ výpočtovou technikou • slabé prepojenie systému vzdelávania s potrebami trhu práce • nízke finančné ohodnotenie pedagogických pracovníkov predškolských zariadení • nedostatok financií na podporu školstva • pomerne vysoká nezamestnanosť • nižšia vzdelanostná úroveň nezamestnaných • málo miestnych pracovných príležitostí • chýbajú komunitní, terénni sociálni pracovníci • chýbajú centrá voľného času pre deti a mládež • nedostatočná informovanosť a kvalifikácia obyvateľstva a chýbajúca komunitná spolupráca, komunitný dialóg a spolupatričnosť	• možnosť využívať fondy EU • pokračujúce národné programy podporujúce zamestnanosť – aktivačné práce, absolventská prax a pod. • koncepcie a akčné plány zamestnanosti na národnej a regionálnej úrovni	• starnutie ekonomicky aktívneho obyvateľstva • úbytok obyvateľstva migráciou – zvlášť kvalifikovaných mladých ľudí • nedostatočné finančné kompenzácie presunu kompetencií zo štátu na samosprávu • postupný zánik pracovných príležitostí pre obyvateľov s nižším vzdelaním • národná legislatíva bez účinných opatrení voči zneužívaniu sociálnych výhod • nezáujem investorov o východ Slovenska • zhoršená pandemická situácia COVID19

Tabuľka 16

<i>Oblasť</i>	<i>Silné stránky</i>	<i>Slabé stránky</i>	<i>Príležitosti</i>	<i>Ohrozenia</i>
MATERIÁLNE A FYZICKÉ ZDROJE	• sprístupnenie obce pravidelnou autobusovou dopravou • blízkosť medzinárodného letiska a železničného dopravného uzla v meste Košice • spracované a pripravované rozvojové dokumenty • možnosti územného rozvoja • plynofikácia obce • dostatočná energetická sieť • dostupnosť telekomunikačných služieb • bohaté tradície a hlboké korene kultúr. podujatí • vysoké kultúrne povedomie obyvateľstva • tradícia kultúrnych a iných podujatí, súťaží a prehliadok	• zanedbanosť, zlý technický stav a/alebo absencia miestnych komunikácií a chodníkov • nízka kapacita intervalov autobusovej dopravy • zastarané verejné osvetlenia a miestny rozhlas • finančne veľmi náročná výstavba a rekonštrukcie technickej a dopravnej infraštruktúry • chýbajúce cyklistické chodníky a trasy • nedostatok financií na kultúru a šport • nedostatok a zlý technický stav športových areálov a ihrísk • zlý technický stav a vysoká energetická náročnosť verejných budov • nedostatočná vybavenosť KD • nedostatočné zabezpečenie proti vandalizmu • absencia zariadení cestovného ruchu • žiadna ponuka služieb CR	• možnosť využívať fondy EU • diaľnice spájajúce západ a východ SR • možnosť spolufinancovania kultúrnych aktivít z podnikateľských kruhov • zvýšenie kapacity intervalov autobusovej prepravy • dobudovanie športových areálov	• nízky záujem investorov o východné Slovensko • stagnujúca výstavba diaľnic v KSK a SR • neriešenie zlého technického stavu príjazdových komunikácií a napojení na hlavné cestné ťahy • nedostatok financií a zanedbávanie technickej a dopravnej infraštruktúry • nedostatočná finančná podpora štátu pri presune kompetencií • nárast individuálnej automobilovej dopravy • zlý neuspokojivý vzťah medzi životným štýlom obyvateľstva a športovaním • ďalší nárast nezamestnanosti • nízke a stagnujúce príjmy obyvateľov • zhoršená pandemická situácia COVID19

Tabuľka 17

<i>Oblasť</i>	<i>Silné stránky</i>	<i>Slabé stránky</i>	<i>Príležitosti</i>	<i>Ohrozenia</i>
EKONOMICKÉ ZDROJE	• pomerne ľahká dostupnosť inštitúcií zameraných na podporu podnikania • spracované aktuálne rozvojové dokumenty • dostatok disponibilnej pracovnej sily • bohatá história	• neoptimálne využívanie prírodného a historického potenciálu • nízka ponuka služieb cestovného ruchu • nedostatočná propagácia obce v oblasti cestovného ruchu • slabá medzinárodná partnerská spolupráca • odchod kvalifikovanej pracovnej sily • nedostatok pracovných príležitostí a bytov pre udržanie pracovnej sily • vysoká miera nezamestnanosti • nízka úroveň HDP/obyv. v porovnaní s priemerom Európskej únie • nedostatočná dopravná a technická infraštruktúra • nutnosť dochádzania za prácou a službami • nedostatočný rozvoj a podpora miestnych producentov a poskytovateľov služieb	• zmena daňového systému SR • rast priamych zahraničných investícií v regióne • možnosti využívania fondov Európskej únie • zvyšovanie kúpnej sily obyvateľstva • vytváranie priaznivejších podmienok pre podnikanie v SR • využitie historického, kultúrneho a prírodného potenciálu pre rozvoj cestovného ruchu • vytváranie nových partnerstiev • dokončenie diaľnic • rozvoj priemyselných parkov a priemyselných oblastí v regióne	• neriešenie politiky štátu v oblasti malého a stredného podnikania • nárast odlevu kvalifikovanej pracovnej sily • nárast konkurencie vplyvom vstupu SR do EÚ • klesajúca ekonomická aktivita • pretrvávajúci nezáujem investorov o Východné Slovensko • zanedbanie výstavby diaľnic a nadradenej cestnej siete • slabá propagácia východu Slovenska • nedostatočné stimuly pre budúcich investorov zo strany vlády SR • zhoršená pandemická situácia COVID19

3.1 Identifikácia potrieb

Pre každú zo zadefinovaných oblastí boli vybrané tie silné alebo slabé stránky, ktoré sa účastníkom pracovných stretnutí javili ako kľúčové pre budúcu identifikáciu základných problémov svojho územia a následného stanovenia prioritných rozvojových oblastí stratégie PHSR.

Prírodné zdroje

Za určujúce silné stránky boli stanovené:

- bohatý prírodný potenciál, ktorý vyplýva z vhodných klimatických podmienok a výhodnej polohy;
- zaujímavý historický potenciál územia spojený so zachovávaním miestnych tradícií s množstvom historických a kultúrnych pamiatok.

Za určujúce slabé stránky boli stanovené:

- nedostatočná motivácia obyvateľov triediť odpad a zároveň chýbajúce zariadenia pre zhodnocovanie a recykláciu;
- environmentálne záťaže - problém skládok odpadov zvlášť tých nelegálnych, kontaminácia ovzdušia, vôd, pôdy;
- veľmi nízke využívanie obnoviteľných zdrojov energie, s chýbajúcou koncepciou využívania obnoviteľných zdrojov v regióne, ktoré sú šetrné k životnému prostrediu.

Ľudské a spoločenské zdroje

Za určujúce silné stránky boli stanovené:

- záujem miestnych obyvateľov o rôzne spolkové, komunitné a klubové činnosti, šport, záujmové združenia, miestne remeslá a samotný rozvoj obce;
- zvýšený záujem o vzdelávacie aktivity v rôznych oblastiach, celoživotné vzdelávanie s ponukou rekvalifikačných kurzov pre nezamestnaných.

Za určujúce slabé stránky boli stanovené:

- málo pracovných ponúk priamo v obci, chýbajúci terénni sociálni pracovníci, komunitní pracovníci, ktorí sú nevyhnutní;
- stále pretrvávajúca pomerne vysoká nezamestnanosť, ktorá ovplyvňuje kvalitu života miestnych obyvateľov, nutnosť dochádzania za prácou, málo miestnych pracovných príležitostí.

Materiálne a fyzické zdroje

Za určujúce silné stránky boli stanovené:

- dobrá dostupnosť širokú sieť stredných a vyšších vzdelávacích zariadení a univerzít v blízkom meste Košice, ďalších športových, sociálnych, zdravotných

a spoločenských zariadení, rôznych verejných inštitúcií, medzinárodnej dopravnej prístupnosti (letisko, železnica a pod.).

Za určujúce slabé stránky boli stanovené:

- žiadne vybavenia zariadení cestovného ruchu a s tým spojená ponuka služieb;
- nedostatok financií na kultúru a šport;
- chýbajúce časti a zastaraný príp. nevyhovujúci stav existujúcej dopravnej a ďalšej miestnej technickej základnej infraštruktúry (napr. komunikácie, prvky bezpečnosti a pod.) a vysoká finančná náročnosť ich realizácie.

Ekonomické zdroje

Za určujúce silné stránky boli stanovené:

- výborný potenciál pre rozvoj cestovného ruchu a dostatok pracovnej sily;
- skvalitňovanie infraštruktúry a služieb, príprava rozvojových dokumentov.

Za určujúce slabé stránky boli stanovené:

- pracovné príležitosti pre mladých sú veľmi obmedzené a tiež aj pre osoby staršie (po 50-tke), matky s rodinnými povinnosťami a pod.;
- chýbajúca infraštruktúra potrebná pre rozvoj CR, chýbajú poskytovatelia služieb CR a tiež rôznych doplnkových služieb pre turistov;
- odchod kvalifikovanej pracovnej sily a zvlášť mladých ľudí po ukončení štúdia za prácou alebo vyššími zárobkami do iných regiónov prípadne do zahraničia a slabá partnerská spolupráca.

Vzhľadom k hodnoteniu vplyvov vonkajšieho prostredia boli identifikované tie príležitosti alebo ohrozenia, ktoré podľa účastníkov pracovných stretnutí môžu mať rozhodujúci vplyv na budúci rozvoj mesta a jeho územia.

Ako príležitosti s rozhodujúcim pozitívnym vplyvom na rozvoj územia mesta boli stanovené:

- podpora z fondov EÚ na realizáciu investičných i neinvestičných rozvojových projektov pre verejný, súkromný i neziskový sektor smerujúce k trvalo udržateľnému rozvoju;
- rozvoj vidieka zameraný na skvalitňovanie infraštruktúry, služieb a zvyšovanie zamestnanosti;
- plnenie záväzkov SR voči legislatíve a normám EÚ (zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou, postupné budovanie kanalizácií a ČOV, využívania OZE a pod.);
- postupujúca výstavba diaľnic smerom na východ SR a postupný príchod významných investorov vytvárajúcich pracovné príležitosti aj bližšie k východu republiky, rozvoj priemyselných a technologicky vyspelých parkov s vyššou pridanou hodnotou;
- rozvoj zameraný na široké využívanie IKT, inovácií, kreativity, alternatívnych technológií šetrných k životnému prostrediu;

- špecializované účelové dotačné programy EÚ (napr. zamestnávanie mladých ľudí a pod.);
- národné dotačné a kompenzačné programy v rôznych oblastiach (životné prostredie, bezpečnosť, kultúra, sociálna pomoc, zamestnanosť, vzdelávanie, šport, poľnohospodárstvo, investície a pod.).

Ako ohrozenia s významným rizikovým vplyvom na rozvoj územia obce boli stanovené:

- nepriaznivý demografický vývoj, odchod mladých a kvalifikovaných ľudí za prácou, vzdelaním, kvalitnejšími službami do miest, iných regiónov alebo do zahraničia;
- hydroklimatické zmeny spojené s otepľovaním, extrémny počasie, záplavy, suché obdobia ovplyvňujúce poľnohospodársku prvovýrobu, vysychanie povrchových i podzemných vodných zdrojov, lesné kalamity alebo požiare a pod.;
- nekontrolované zásahy do prírody a životného prostredia – znečisťovanie ovzdušia, vôd, pôdy, zanedbávanie environmentálnych záťaží, skládok a pod.;
- pretrvávajúca zaostalosť východu voči ostatným regiónom SR spojená s nezáujmom investorov o východ Slovenska;
- nízka podpora štátu pre malých a stredných podnikateľov, vysoká odvodová záťažnosť a byrokracia obmedzujúca rozvoj existujúcich a zakladanie nových podnikateľských prevádzok;
- prehlbujúca sa kríza v rámci Európskej únie – finančná, ekonomická, nekontrolované migračné vlny, obmedzovanie voľného pohybu osôb alebo tovarov, ohrozenie politiky súdržnosti príp. rozpad EÚ;
- zhoršená pandemická situácia COVID19 s tým spojená neistota obyvateľov a prehlbovanie chudoby.

3.2 Identifikácia disparít a faktorov rozvoja

Pri identifikácii kľúčových potrieb územia mesta sa vychádzalo z analýzy vnútorného i vonkajšieho prostredia a zo SWOT analýzy. Výber kľúčových potrieb predstavuje najdôležitejší krok v strategickom plánovaní a zostavení samotnej stratégie PHSR. Prioritné oblasti stratégie PHSR vychádzajú z kľúčových problémov – potrieb a predstavujú tie oblasti rozvoja, v ktorých by sa mali koncentrovať plánované financie, personálne i materiálne zdroje.

Pri definovaní kľúčových problémov bola vyvinutá snaha vziať do úvahy názory všetkých cieľových skupín obyvateľstva. Miestni obyvatelia dostali príležitosť vyjadriť svoje názory formou dotazníkového prieskumu. Na základe výsledkov dotazníkového prieskumu, neformálnych i pracovných stretnutí s obyvateľmi i zástupcami miestnej samosprávy, ako aj na základe SWOT analýzy (slabé stránky + ohrozenia) členovia pracovnej skupiny pomenovali kľúčové problémy mesta.

- Nelegálne skládky odpadov.

- Málo využívané obnoviteľné zdroje energií.
- Energetická efektívnosť verejných budov je nízka.
- Environmentálne povedomie u obyvateľov i podnikateľov je nízke.
- Nedostatok pracovných príležitostí.
- Odchod mladých a kvalifikovaných ľudí za prácou.
- Zvýšená potreba sociálnych služieb.
- Chýba osobitný prístup k potrebám mladých ľudí a mládeže.
- Nárast radikalizmu, extrémizmu, rôznych foriem závislostí.
- Nutnosť dochádzania za prácou.
- Znížená kvalita poskytovaných verejných služieb.
- Dopravná a technická infraštruktúra chýba alebo je zastaraná.
- Vybavenie verejných zariadení nezodpovedá súčasným požiadavkám.
- Pokles ekonomickej aktivity, málo novovytváraných pracovných príležitostí.
- Chýbajú nástroje pre rozvoj cestovného ruchu.
- Neistota a prehlbovanie chudoby dôsledkov pandémie COVID19.

Hore uvedené kľúčové problémy územia mesta spomaľujú rozvoj, znižujú konkurencieschopnosť a zároveň sú dôvodom nižšej kvality života miestnych obyvateľov.

Po zohľadnení pozitívnych vplyvov možných príležitostí pre rozvoj i negatívnych rizikových ohrození z pohľadu vonkajšieho prostredia, taktiež vonkajších faktorov rozvoja územia obce a samotných finančných, materiálnych i personálnych kapacít s dôrazom na aktuálne potreby a záujmy miestnych obyvateľov boli jednotlivé kľúčové problémy prehodnotené a na základe spoločných znakov zlúčené do základných problémových oblastí. Stanovené boli tie oblasti, ktoré nielen treba riešiť ale sú v moci samosprávy a schopnostiach miestnych obyvateľov ich skutočne aj zrealizovať.

STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť PHSR obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik pri rešpektovaní princípov národnej a regionálnej politiky. Obsahom tejto kľúčovej fázy tvorby stratégie je spresnenie vízie, hlavného cieľa PHSR a z toho nadviazať na určovanie priorít rozvoja.

Definovanie kľúčových strategických a špecifických cieľov vychádzajúcich z priorít je nevyhnutné k naplneniu vízie územia a zároveň k uplatneniu smart rozvoja.

Realizácia vízie smart (inteligentného/rozumného) obce sa definovala trojuholníkom 3P s centrálnou polohou kvality života a je podmienená zmenami a inováciami smerujúcimi najmä k dosiahnutiu nasledujúcich charakteristík:

- ✓ **Konkurencieschopná obec** ponúkajúca vhodné podmienky pre jej obyvateľov, investorov, podnikateľov, návštevníkov a turistov, podporujúce ich kvalitu života, efektívne vedenie a podnikanie, udržateľný trh práce, kreatívnu priateľskú atmosféru, bezpečnosť, rovnocenný prístup k vysokej kvalite služieb, k dopravným prostriedkom, vysokou kvalitou prostredia, s vhodnými priestormi zelene a inými verejnými priestormi podporujúcimi život zdravej komunity, transparentné smart spravovanie územia otvorené pre aktívnu účasť verejnosti.
- ✓ **Flexibilná obec**, schopná rýchlo a efektívne reagovať na súčasné a budúce výzvy a adaptovať sa na potreby, dané vonkajšími a vnútornými impulzmi, akými sú klimatické zmeny, rozvoj globálnej ekonomiky a jej dynamické zmeny, pokračujúca globalizácia a prepájanie ekonomík a iné.
- ✓ **Efektívna a udržateľná obec**, ktorá zodpovedne pristupuje k využívaniu všetkých dostupných zdrojov, vrátane ich rozvoja a ochrany, ako aj zabezpečuje rovnocenný prístup všetkých obyvateľov k ich využitiu, a to i prostredníctvom akceptovania princípov „smart“ špecializácie.
- ✓ **Obec ľudí a pre ľudí** - inkluzívna, otvorená, ľudská, tolerantná, kreatívna, pohostinná obec ponúkajúca vhodné prostredie pre život a realizáciu kreatívneho a iných potenciálov každého obyvateľa pri rešpektovaní jeho špecifických schopností zúčastňovať sa a prispievať k životu komunity obce a jej ekonomiky.
- ✓ **Inovatívna obec** - otvorená novým prístupom, riešeniam a novým formám spolupráce s kultúrou podporujúcou spoluprácu, vznik, šírenie a implementáciu inovácií.

Smart rozvoj je možné rozdeliť (v súlade s tromi piliermi smart konceptu) do dvoch úrovní:

A. Kvalita života ako nadradená úroveň

- Zdravý život v zdravej komunite (zdravá, podporujúca, komunikatívna, tolerantná, nezaujatá, dynamická, inkluzívna spoločnosť, poskytujúca prívetivú sociálnu klímu bez akýchkoľvek predsudkov a zaujatosti);
- Pocit bezpečia - týkajúci sa prostredia, vykonávania fyzických aktivít v ňom (napr. pri prechádzke, bicyklovaní) a pobytu v spoločnosti;
- Sloboda rozhodovania a pohybu – mobilita a dostupnosť (aj pre ľudí so zdravotnými a sociálnymi obmedzeniami);
- Možnosť seberealizácie (kreatívnej, inovatívnej, profesionálnej);
- Miesto pre vzdelanie a zdieľanie poznatkov;
- Dostatok pozitívnych podnetov a motivácie;
- Estetická kvalita životného prostredia;
- Vhodné možnosti bývania, voľnočasových aktivít (umenie, kultúra), práce;
- Efektívna realizácia aktivít bývania a voľnočasových aktivít.

B. Úroveň troch prioritných oblastí:

B.1. Smart prostredie

Táto “kvalita” je bližšie charakterizovaná v nasledujúcich črtách vízie:

- Mesto/obec, región, s nízko-uhlíkovou ekonomikou minimalizujúcou spotrebu zdrojov a objemy odpadu prostredníctvom prevencie produkcie odpadu, systému platenia za odpad podľa jeho produkcie, využitie odpadu ako zdroja nových materiálov;
- Mesto/obec, región, s cirkulárnou ekonomikou, ktoré zvyšuje dôraz na opätovné využitie pôdy, materiálov, energie a dažďovej vody; s prevenciou produkcie odpadu;
- Mesto/obec, región, zvyšujúce používanie moderných technológií na poskytovanie efektívnych služieb verejnosti;
- Mesto/obec, región, maximalizujúce používanie moderných technológií k efektívnemu využitiu všetkých miestnych zdrojov (ľudských, prírodných, a iných);

- Mesto/obec, región, podporujúce efektívne využívanie zdrojov prostredníctvom zavádzania moderných technológií do mestského života (vrátane rozvoja oblasti čistých technológií); inteligentná, rozumná infraštruktúra;
- Mesto/obec, región, s inteligentnými energetickými sieťami - zásobovanie/spotreba energie (vhodný energetický mix s dôrazom na zdroje obnoviteľnej energie), systém riadenia tokov energií (produkcia a spotreba), technická infraštruktúra (siete elektrickej energie, vykurovanie, chladiace siete, odpad, riadenie vodného cyklu a manažment odpadových vôd), zelené budovy, internet vecí- energetické senzory, elektro-mobilita, nabíjacie stanice založené na miestnych zdrojoch energií a infraštruktúre;
- Mesto/obec, región, ktoré zachováva a efektívne využíva dátové systémy pre procesy rozhodovania a kontroly vo verejnom aj súkromnom sektore pri zachovaní transparentnosti a verejnej kontroly (v oblasti environmentálnych dát, využívania pôdy, infraštruktúry, dopravy, investícií, dostupnosti zdrojov)

B.2. Smart ekonomika

s hlavnými črtami vízie, ktoré sú charakterizované v nasledovných bodoch:

- Mesto/obec, región, ktoré je magnetom pre medzinárodné talenty, vytvárajúce atraktívne inkubačné prostredie pre európskych a svetových podnikateľov;
- Mesto/obec, región, ktoré ponúka vysokohodnotné pracovné ponuky pre efektívne využitie ľudských zdrojov;
- Mesto/obec, región, s flexibilnou reguláciou, ktorá umožňuje maximálne využitie vnútorného aj vonkajšieho potenciálu, vrátane zahraničného kapitálu;
- Mesto/obec, región, s produkciou tovarov a služieb s vysokou pridanou hodnotou a vysokou kvalitou, ktorá odráža potreby obyvateľov;
- Ekonomika chápaná a využívajúca kultúrne a kreatívne aspekty územia;
- Ekonomika podporujúca tvorbu, distribúciu a šírenie kultúrnych aktivít, tovarov a služieb;
- Mesto/obec, región, s ekonomikou, ktorá podporuje spoluprácu ľudí s odlišnými zručnosťami a kompetenciami so zámerom podpory tvorby a šírenia inovácií a stierania bariér medzi priemyselnými odvetvami (kreatívne prepájanie oblastí);

- Mesto/obec, región, integrujúce kultúrny a kreatívny priemysel do svojich rozvojových plánov;
- Mesto/obec, región, so sociálne inkluzívnou ekonomikou;
- Mesto/obec, región, poskytujúce stabilné, ale flexibilné prostredie pre rozvoj podnikateľských aktivít;
- Mesto/obec, región, s priaznivým daňovým prostredím pre obyvateľov a podnikateľov, ktoré podnecuje optimálne a efektívne využívanie zdrojov;
- Mesto/obec, región, s prosperujúcou kultúrou podnikania; kultúra podnikania ako dôležitá súčasť školského vzdelávania;
- Ekonomia využívajúca miestneho dopytu po tovaroch a službách;
- Ekonomia rešpektujúca súčasný stav a perspektívu dostupnosti všetkých zdrojov a možného prístupu k nim;
- Prostredie podporujúce inkubáciu a rozvoj startupov ako motorov inovačne založeného podnikania;

B.3. Smart komunity

Hlavné črty tejto cieľovej kvality sú nasledovné:

- Mesto/obec, región, s rovnoprávnou spoločnosťou;
- Mesto/obec, región, ktoré efektívne využíva svoje inštitucionálne kapacity pre svojich obyvateľov a ďalšie zainteresované subjekty; znižovanie byrokracie prostredníctvom efektívnosti procesov spravovania územia a vysokej kvalifikácie zamestnancov vrátane investovania do ich rozvoja;
- Mesto/obec, región, ktoré efektívne využíva potenciál aktívneho zapojenia sa verejnosti a zainteresovaných subjektov do procesov rozhodovania a iných aktivít mestskej komunity, vrátane profesionálnej kapacity jednotlivcov a inštitúcií v meste (napr. humanitárne aktivity, vzájomná pomoc, verejná kontrola, učenie sa v komunite, atď.);
- Mesto/obec, región, podporujúce rozvoj kapacít ľudských zdrojov prostredníctvom vhodných foriem vzdelávania, rozvojom zručností, šírením informácií, zapojením do procesov rozhodovania a ďalšími spôsobmi;
- Mesto/obec, región, ktoré umožňuje obyvateľom spoluprácu pri výskume a vývoji produktov a služieb ("živé laboratórium");

- Mesto/obec, región, ktoré podporuje kreatívne prejavy a poskytuje potrebnú infraštruktúru, ktorá umožňuje prechod medzi kreatívnymi zručnosťami a obchodom/technológiami; začleňujúce otázky kultúry do rozvoja;
- Mesto/obec, región, ktoré prijíma provokatívne nápady a povzbudzuje ľudí k pozitívnemu pohľadu na potenciál ich mesta;
- Mesto/obec, región, ktoré si uvedomuje dôležitosť jeho obyvateľov, nakoľko predstavujú hlavný kapitál mesta; podniká kroky k prilákaní ľudí do mesta a ich stabilizovanie;
- Mesto/obec, región podporujúce dostupnosť a participáciu na kultúrnom živote ako základu podpory kreativity;
- Akceptácia kreativity ako základnej zložky (časť DNA) mesta a jej využitie v procesoch zmien a rozvoja;
- Jasná a atraktívna značka mesta, lokálnych produktov a služieb;
- Mesto/obec, región, ktoré buduje lokálny kreatívny priemysel a zhodnocuje svoju lokálnu kreatívnu históriu (Hlavný cieľ projektu Kreatívneho mesta a kandidatúry UNESCO kreatívne mesto)
- Mesto/obec, región zvyšujúce používanie moderných technológií na poskytovanie efektívnych služieb verejnosti;

1 Formulácia stratégie

Hlavným cieľom definovania stratégie je určenie základnej hierarchickej štruktúry pre dané programovacie obdobie a zároveň určenie typu dokumentu, ktorý vyplýva zo SWOT analýzy..

Strategickú štruktúru PHSR Moravan tvoria:

- Vízia územia
- Prioritné oblasti
- Strategické ciele
- Špecifické ciele a
- Aktivity

Pri definovaní stratégie vo všetkých typoch programových dokumentov je dôležité dbať, aby jednotlivé ciele na seba nadväzovali a boli koherentné (neprekývali sa).

2. Vízia územia

Vízia územia predstavuje predobraz o budúcnosti obce. Je potrebné nastaviť tak dlhodobé ako aj strednodobé smerovanie a obsahové východiská pre návrh prístupov k rozvoju obce. Vízia je stabilizujúcim prvkom riadenia obce a podporou pre zdieľaný náhľad spolupráce a spolupatričnosti ako aj logického včlenenia sa do územného miestneho ako aj regionálneho rozvoja.

V tvorbe a definovaní PHSR boli zohľadnené nedávne udalosti súvisiace s pandémiou COVID-19. Bol vypracovaný PLÁN OBNOVY, ktorý je spoločnou reakciou krajín EÚ na silný pokles ekonomiky v dôsledku pandémie COVID - 19. Jeho hlavným cieľom je podporiť reformy a investície, ktoré Slovensku umožnia začať opäť dobiehať životnú úroveň priemeru EÚ. Všetky kroky v Pláne obnovy sú zohľadnené v definovanom systéme strategických a špecifických cieľov PHSR obce.

V pláne obnovy bola definovaná vízia Slovenska nasledovne:

- 1) Inovatívna ekonomika: Udržateľný rast životnej úrovne a kvality života zaručí Slovensku úspešná transformácia na inovatívnu ekonomiku založenú na investíciách do vedy a výskumu, zelenej a digitálnej ekonomiky. Vyžaduje si to vzdelaných, zručných a adaptabilných zamestnancov.
- 2) Moderný štát: Slovensko musí riešiť transformačný dlh vo všetkých úrovniach štátnej a verejnej správy. Iba moderný, efektívny, digitálny štát s fungujúcimi službami dokáže vytvárať vhodné podmienky a plniť potreby inovatívnej ekonomiky a modernej spoločnosti.
- 3) Zdravá krajina: Hlavným a konečným cieľom verejných politík je kvalita života ľudí. Popri ekonomickom raste, ktorý vytvára nevyhnutné materiálne podmienky a zdroje, kvalita života závisí od starostlivosti o zdravie ľudí, verejný priestor a životné prostredie.

Vízia obce Moravany

„Zabezpečiť zdravý život v zdravej komunite efektívnou verejnou správou a úspešnou transformáciou ekonomiky na inovatívnu, ktorá bude založená na investíciách do zelenej a digitálnej ekonomiky. V procese sa bude efektívne využívať potenciál miestneho prostredia a obyvateľstva s dôrazom na kvalitu vzdelávania a ochranu stavu životného prostredia zmierňovaním nepriaznivých dopadov zmeny klímy v súlade s cieľmi trvalo udržateľného rozvoja.“

Na základe definovanej vízie územia si obec do roku 2027 stanovila nasledovné strategické ciele:

► hospodárska prioritná oblasť: ***Zlepšiť vybavenosť a celkovú atraktivitu obce príchodom nových investícií, udržateľným rozvojom podnikania a cestovným ruchom. Ekonomikou chápanú a využívajúcou kultúrne a kreatívne aspekty územia a doplnením dostatku pozitívnych podnetov a motivácie obyvateľom zabezpečiť zdravý život v zdravej komunite.***

► sociálna prioritná oblasť: ***Podporovať rozvoj služieb starostlivosti o zdravie miestnych obyvateľov, sociálnych služieb, komunitnej spolupráce, sociálnej inklúzie, vzdelávania a tým aktívne prilákať ľudí do mesta a stabilizovať počet obyvateľov. Efektívne využívať potenciál aktívneho zapojenia verejnosti do procesov rozhodovania.***

► environmentálna prioritná oblasť: ***Realizovať aktivity prosievajúce k budovaniu zelenej obce, k ochrane a zlepšovaniu stavu životného prostredia, k uchovaniu prírodného dedičstva, k zmierňovaniu nepriaznivých dopadov zmeny klímy a efektívnemu systému odpadového hospodárstva. V procese sa zamerať prístup cirkulárnej ekonomiky.***

3. Štruktúra prioritných oblastí a ich väzby

Hlavné národné priority: ZDRAVIE a VZDELÁVANIE.

3.1 Definovanie systému strategických a špecifických cieľov mesta

Tabuľka 18

Hospodárska prioritná oblasť	
Strategický cieľ H	Zlepšiť vybavenosť a celkovú atraktivitu obce príchodom nových investícií, udržateľným rozvojom podnikania a cestovným ruchom. Ekonomikou chápanú a využívajúcou kultúrne a kreatívne aspekty územia a doplnením dostatku pozitívnych podnetov a motivácie obyvateľom zabezpečiť zdravý život v zdravej komunite
Špecifické ciele	H.1 Rozvoj stavu dopravnej infraštruktúry – dynamickej a statickej
	H.2 Rozvoj občianskej infraštruktúry a športu
	H.3 Efektívne poľnohospodárstvo
	H.4 Kultúra a rozvoj turizmu
	H.5 Trvalo udržateľný rozvoj vidieka
	H.6 Ekonomický rozvoj obce s efektívnym podnikaním
	H.7 Skvalitnenie fungovania samosprávy
	H.8 Vypracovanie dokumentov
Sociálna prioritná oblasť	
Strategický cieľ S	Podporovať rozvoj služieb starostlivosti o zdravie miestnych obyvateľov, sociálnych služieb, komunitnej spolupráce, sociálnej inklúzie, vzdelávania a tým aktívne prilákať ľudí do mesta a stabilizovať počet obyvateľov. Efektívne využívať potenciál aktívneho zapojenia verejnosti do procesov rozhodovania.
Špecifické ciele	S.1 Aktivizácia obyvateľstva
	S.2 Súdržnosť a lokálpatriotizmus
	S.3 Znižovanie nezamestnanosti a podpora sociálnych služieb
	S.4 Integrácia komún
Environmentálna prioritná oblasť	

Strategický cieľ E	Realizovať aktivity prosievajúce k budovaniu zelenej obce, k ochrane a zlepšovaniu stavu životného prostredia, k uchovaniu prírodného dedičstva, k zmierňovaniu nepriaznivých dopadov zmeny klímy a efektívnemu systému odpadového hospodárstva. V procese sa zamerať prístup cirkulárnej ekonomiky.
Špecifické ciele	E.1 Obnova a ochrana krajiny, prírody, parkov a zelene
	E.2 Adaptácia obce na klimatické zmeny
	E.3 Nakladanie s odpadom
	E.4 Environmentálna výchova
	E.5 Uchovanie, ochrana a zveľaďovanie prírodného dedičstva

Zdroj: vlastné spracovanie

PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová (plánovacia) časť PHSR obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce Moravany, t.j. obsahuje podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej prioritnej oblasti až na úroveň aktivít, ktoré sú tvorené vecne príbuznými skupinami projektov.

Prioritné oblasti PHSR pozostávajú z hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti. Každá z oblastí je členená na strategické ciele, ktoré sú napĺňané podrobnejšími špecifickými cieľmi. V hospodárskej prioritnej oblasti sa nachádza 9 špecifických cieľov, v sociálnej prioritnej oblasti ich je 3 a v environmentálnej prioritnej oblasti 5. Na základe analýzy súčasného stavu základnej infraštruktúry v obci sa dajú definovať nedostatky, ktoré zle vplyvajú na možný rozvoj a ktoré treba odstrániť. Odstránenie nedostatkov patrí k najdôležitejším faktorom pre zvýšenie kvality života v obci. Rozvoj a skvalitnenie prioritných oblastí PHSR vďaka špecificky nastaveným aktivitám ako výrazne napomôže naštartovať a rozbehnúť budúci rozvoj. Využitím rôznych aspektov územia doplnením pozitívnych podnetov a motivácie obyvateľom sa zabezpečí zdravý život v zdravej komunite.

Po zohľadnení kľúčových potrieb obyvateľov obce a rôznych možností (vrátane finančných) boli stanovené nasledovné kľúčové aktivity, ktoré sa bude mesto snažiť vo forme projektov v najbližších rokoch, zvlášť do roku 2027, zrealizovať a tak dosahovať postupne vhodné podmienky pre konkurencieschopnú, flexibilnú a inovatívnu obec, ktorá realizuje smart prístup.

Jednotlivé aktivity predstavujú konkrétne projekty, ktoré obec plánuje realizovať v najbližšom období. Popis jednotlivých aktivít, ich charakteristika aj harmonogram realizácie je súčasťou akčného plánu PHSR, ktorý sa bude pravidelne prehodnocovať a aktualizovať. Ďalšie nové aktivity budú postupne dopisované po ich odsúhlasení obecným zastupiteľstvom. Zapracované budú v čase pravidelnej aktualizácie akčného plánu PHSR.

1. Aktivity naplňajúce dosiahnutie strategického cieľa:

Tabuľka 19

Hospodárska prioritná oblasť			
Špecifický cieľ		Aktivity	
H.1	Rozvoj stavu dopravnej infraštruktúry – dynamickej a statickej	H.1.1 H.1.2 H.1.3	Podpora novej cestnej infraštruktúry pre dostupnosť verejnej autobusovej dopravy Rekonštrukcia ciest v obci Výstavba chodníkov, rigolov
H.2	Rozvoj občianskej infraštruktúry a športu	H.2.1 H.2.2 H.2.3 H.2.4 H.2.5 H.2.6 H.2.7 H.2.8 H.2.9 H.2.10	Rekonštrukcia domu smútku a príľahlého priestoru cintorína Podpora modernizácie vybavenia MŠ Optimalizácia kapacít mimoškolských činností Skvalitnenie vonkajších priestorov MŠ Príprava a realizácia kanalizácie Rekonštrukcia kultúrneho domu Podpora bike sharingu, elektro bicyklov, nabíjacích staníc pre elektromobily a bicykle Rekonštrukcia verejného osvetlenia Rozšírenie bezbariérovosti vo verejných priestoroch a prístupov do verejných budov Budovanie cyklotrasy Skvalitnenie a vytvorenie priestorov na voľný pohyb psov Výstavba športového areálu v obci Moravany
H.3	Efektívne poľnohospodárstvo	H.3.1 H.3.2	Informovanosť o dotáciách pre poľnohospodárov Skvalitňovanie a údržba lesných ciest a chodníkov
H.4	Kultúra a rozvoj turizmu	H.4.1 H.4.2 H.4.3 H.4.4	Skvalitnenie informačného systému v oblasti cestovného ruchu a to vytvorením náučných chodníkov s témou histórie fauny a flóry krasu

		H.4.5 H.4.6	Realizácia a výstavba turistického chodníka Vybudovanie rozhľadne Podpora programov cezhraničnej spolupráce v oblasti kultúry a športu Obnova a zachovávanie tradícií Umiestňovanie umeleckých diel v obci
H.5	Trvalo udržateľný rozvoj	H.5.1	Neustály rozvoj služieb obyvateľstva
H.6	Ekonomický rozvoj	H.6.1 H.6.2 H.6.3 H.6.4	Podpora činnosti neziskových organizácií v oblasti mimoškolských aktivít detí a mládeže formou dotačného programu Ponuka informačných služieb pre podnikateľov Podpora vzniku lokálnych verejných trhovísk na území Vytvorenie a podpora miesta pre predaj regionálnych produktov
H.7	Skvalitnenie fungovania samosprávy a obecného úradu	H.8.1 H.8.2 H.8.3 H.8.4 H.8.5 H.8.6 H.8.7 H.8.8	Elektronizácia služieb Verejný prístup k internetu Príprava realizácie klientskeho centra Optimalizácia priestorov budov a kancelárií obecného úradu, KD a iných verejných budov Navyšovanie a skvalitňovanie kamerového systému v obci Priebežné vzdelávanie pracovníkov úradu Pokračovanie v informačných činnostiach cez všetky dostupné informačné kanály obce rozhlas web stránky, internet, časopis, sociálne siete Skvalitnenie webovej stránky Posilnenie zapojenie občanov do rozvoja obce
H.8	Vypracovanie dokumentov	H.9.1 H.9.2 H.9.3 H.9.4 H.9.5 H.9.6	Vypracovanie komunitného plánu Vypracovanie plánu sociálnych služieb Aktualizácia územného plánu obce v kontexte s prijatými cieľmi PHSR Vytvorenie strategického dokumentu dopadu zmien klímy na životné

			prostredie Zavedenie pravidelného vyhodnocovanie strategického plánu rozvoja obce (PHSR) Vytvorenie akčných plánov na jednotlivé roky v jednotlivých oblastiach PHSR
Sociálna prioritná oblasť			
Špecifický cieľ		Aktivity	
S.1	Aktivizácia obyvateľstva		Podpora medzigeneračných aktivít
		S.1.1	Usporiadúvanie športových súťaží na úrovni okresu Slovenska a aj na medzinárodnej úrovni v spolupráci
		S.1.2	Aktivizácia a zapájanie obyvateľov do verejného života a diania v obci
		S.1.3	
S.2	Súdržnosť a lokálpatriotizmus	S.2.1	Podpora klubov
		S.2.2	Skvalitnenie spolupráce s cirkvou a zabezpečiť duchovnú služby
S.3	Znižovanie nezamestnanosti a podpora sociálnych služieb	S.3.1	Dotačná podpora neziskových organizácií pracujúcich v oblasti podpory zdravotne postihnutých občanov
		S.3.2	
		S.3.3	Zriadenie denného stacionára Výstavba centra mládeže
S.4	Integrácia komunít	S.4.1	Usporiadúvanie spoločných aktivít obyvateľov
Environmentálna prioritná oblasť			
Špecifický cieľ		Aktivity	
E.1	Obnova a ochrana krajiny, prírody, mestských parkov a zelene	E.1.1	Revitalizácia parkov obce
		E.1.2	Rozvoj oddychových zón
		E.1.3	Výsadba a obnova zelene
		E.1.4	Hľadanie možnosti vytvárania obecných parkov
		E.1.5	Výsadba alejí a líniových krajinných

			prvkov
E.2	Adaptácia obce na klimatické zmeny	E.2.1 E.2.2 E.2.3 E.2.4 E.2.5 E.2.6 E.2.7 E.2.8	Ochrana územia pred povodňami Spracovanie štúdie na šetrenie s pitnou vodou Riešenie nakladania s povrchovou vodou Systematický prístup k energiám a zdrojom Rekonštrukcia verejných priestranstiev z hľadiska adaptácie na zmeny klímy a udržanie vody Realizácia opatrení proti znečisťovaniu ovzdušia
E.3	Nakladanie s odpadom	E.3.1 E.3.2 E.3.3	Zriadenie zberného dvora Optimalizácia počtu nádob, košov na odpad v obci Odstránenie čiernych skládok
E.4	Environmentálna výchova	E.4.1 E.4.2 E.4.3 E.4.4	Ochrana fauny a flóry v nadväznosti s účinnou spoluprácou s ochranármi prostredia. Podpora ochrany životného prostredia na území Podpora a motivácia občanov k triedeniu odpadov Prevenencia vzniku odpadov Podpora bezobalového materiálu
E.5	Uchovanie, ochrana a zveľádovanie prírodného dedičstva	E.5.1	Rekonštrukcia verejne prístupných oblastí pre skvalitnenie cestovného ruchu

1.1 Prehľad projektových zámerov

Tabuľka 20 Projektové zámery

P. č.	Typ zámeru	Názov projektu	Špecifický cieľ	Ukazovatele výstupov	Termín realizácie	Predpokl. náklady (tis.€)	Partneri
1	Investičný	Revitalizácia – chodníky, parky			2021-2027		áno/ nie
2	Investičný	Výstavba komunitného centra			2021-2027		áno/ nie
3	Investičný	Rekonštrukcia verejného osvetlenia			2021-2027		áno/ nie
4	Investičný	výstavba nových lesných ciest			2021-2027		áno/ nie
5	Investičný	spevnenie poľných ciest			2021-2027		áno/ nie
6	Investičný	Rekonštrukcia domu smútku			2021-2027		áno/ nie
7	Investičný	Rekonštrukcia verejného osvetlenia			2021-2027		áno/ nie
8	Investičný	Vodozádržné opatrenia			2021-2027		áno/ nie
9	Investičný	protipovodňové opatrenia			2021-2027		áno/ nie
10	Investičný	vybudovanie kúpaliska za účelom využívania občanmi			2021-2027		áno/ nie
11	Investičný	vybudovanie aqaparku za účelom oddychu pre občanov			2021-2027		áno/ nie
12	Investičný	zrealizovanie termálneho vrtu pre účely kúpaliska, aqaparku			2021-2027		áno/ nie
13	Investičný	Výstavba cyklotrás			2021-2027		áno/ nie
14	Investičný	Vybudovanie cyklochodníka			2021-2027		áno/ nie
15	Investičný	Vybudovanie kanalizácie			2021-2027		áno/ nie
16	Investičný	Výstavba vyhrievaných			2021-2027		áno/ nie

		sklenníkov pre pestovanie BIO zeleniny					
17	Investičný	výstavba prístavu na Ondave pre účely splavu			2021-2027		áno/ nie
18	Investičný	opatrovateľská služba pre starších občanov			2021-2027		áno/ nie
19	Investičný	Zriadenie centra odpadového hospodárstva, zberný dvor			2021-2027		áno/ nie
20	Investičný	rekonštrukcia domu kultúry a obecného úradu			2021-2027		áno/ nie
21	Investičný	Vypracovanie generelu zelene			2021-2027		áno/ nie
22	Investičný	Podpora environmentálneho povedomia			2021-2027		áno/ nie
23	Investičný	Zážitkový turizmus			2021-2027		áno/ nie
24	Investičný	realizácia múzea ľudovej kultúry			2021-2027		áno/ nie
25	Investičný	Poskytovanie opatrovateľskej služby			2021-2027		áno/ nie
26	Investičný	výstavba parkovísk pred obecnými budovami			2021-2027		áno/ nie
27	Investičný	zdokumentovanie ťažbárskej techniky a dokumentov			2021-2027		áno/ nie
28	Investičný	výstavba pálenica			2021-2027		áno/ nie
29	Investičný	výsadba biokoridorov			2021-2027		áno/ nie
30	Investičný	prinavrátenie jednotlivých chýbajúcich živočíšnych druhov v katastri obce			2021-2027		áno/ nie
31	Investičný	výstavba mosta cez rieku Ondavu			2021-2027		áno/ nie
32	Investičný	rekonštrukcia budovy domu smútku			2021-2027		áno/ nie
33	Investičný	rekonštrukcia priestranstiev pred domom smútku			2021-2027		áno/ nie
34	Investičný	rekonštrukcia obecnej budovy s.č.147			2021-2027		áno/ nie

35	Investičný	výstavba kompostoviska			2021-2027		áno/ nie
36	Investičný	trávnik na futbalovom ihrisku			2021-2027		áno/ nie
37	Investičný	trávnik na volejbalovom ihrisku			2021-2027		áno/ nie
38	Investičný	zriadené lanové centrum			2021-2027		áno/ nie
39	Investičný	výstavba horolezeckej steny			2021-2027		áno/ nie
40	Investičný	výstavba bobovej dráhy			2021-2027		áno/ nie
41	Investičný	zriadenie zvernice			2021-2027		áno/ nie
42	Investičný	výstavba športovej haly			2021-2027		áno/ nie
43	Investičný	výstavba klziska			2021-2027		áno/ nie
44	Investičný	výstavba volejbalového ihriska			2021-2027		áno/ nie
45	Investičný	výstavba trenažéra na lyžovanie			2021-2027		áno/ nie
46	Investičný	rekonštrukcia miestnych komunikácií , ktoré sú v nevyhovujúcom stave			2021-2027		áno/ nie
47	Investičný	rekonštrukcia cestných priekop , ktoré sú v nevyhovujúcom stave			2021-2027		áno/ nie
48	Investičný	nové byty slúžiace predovšetkým pre mladé rodiny - udržateľnosť mladých občanov v obci			2021-2027		áno/ nie
49	investičný	Rekonštrukcia parkoviska a autobusovej zastávky			2021-2027		áno/ nie
50	investičný	Výstavba športového areálu v obci Moravany			2021-2027		áno/ nie

Tabuľka 21 Zoznam ukazovateľov cieľov/prioritných oblastí

Typ	Názov ukazovateľa	Zdroj	Merná jednot.	Rok 2021	Rok 2027
PRIORITNÁ OBLASŤ H – hospodárska					
Dopady					

Výsledky					
Výsledky					
Výsledok					
Výsledok					
Výsledok					
Výsledky					
Výsledky					
Výsledky					
Výsledky					
Výsledky					
Výsledok					
Výsledky					
PRIORITNÁ OBLASŤ S - sociálna					
Dopady					
Výsledky					
Výsledky					
Výsledky					
Výsledky					
Výsledky					

PRIORITNÁ OBLASŤ E - environmentálna					
Dopady					
Výsledky					
Výsledky					
Výsledky					

FINANČNÁ ČASŤ

Finančná časť PHSR obce obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých prioritných oblastí aktivít v špecifických cieľoch vrátane inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie a plnenia programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

Eurofondy na roky 2021 – 2027 sa členia na 5 nasledovných cieľov politiky súdržnosti a SR bude čerpať z vyčlenenej alokácie 12,6 mld. EUR na oblasti ako:

- v rámci cieľa 1 „Konkurencieschopnejšia a inteligentnejšia Európa“: na rozvoj vedy, výskumu, budovanie inteligentných miest a regiónov, digitálne riešenia pre občanov, podniky, výskumné organizácie a orgány verejnej správy, rozvoj malého a stredného podnikania, rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie a zvyšovanie digitálnej pripojiteľnosti;
- v rámci cieľa 2 „Zeleňšia, nízkouhlíková Európa“: na zlepšenie energetickej efektívnosti, OZE, dostupnosť pitnej vody a dobudovanie kanalizácie, zlepšenie odpadového hospodárstva, podporu mestskej mobility vr. cyklo dopravy, ochranu prírody;
- v rámci cieľa 3 „Prepojenejšia Európa“: na dobudovanie diaľnic a rýchlostných ciest, modernizáciu železníc, vodnej infraštruktúry a zlepšenie regionálnej dostupnosti;
- v rámci cieľa 4 „Sociálnejšia Európa“: na podporu vzdelávania, zdravotníctva, trhu práce, sociálnych služieb;
- v rámci cieľa 5 „Európa bližšie k občanom“: na podporu udržateľného cestovného ruchu, regionálnej a miestnej infraštruktúry pre pohybové aktivity, zveľadenie kultúrneho dedičstva.

Finančné alokácie na nové programové obdobie nie sú zatiaľ pridelené a preto finančná časť je len predbežná a bude dopracovaná po zverejnení pridelených zdrojov.

1. Rozpočet obce

Rozpočet je základným nástrojom finančného hospodárenia v príslušnom rozpočtovom roku, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií obce v príslušnom rozpočtovom roku. Rozpočet je otvorený dokument, ktorý v priebehu roku možno na základe vývoja tvorby verejných zdrojov zákonným spôsobom aktualizovať.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Moravany 2021-2027

Príjmová časť

Klasifikácia platná od roku 2015			Plnenie rozpočtu		2021		Návrh rozpočtu		
Ekonomická klasifikácia	Popis ekonomickej klasifikácie		2019	2020	Schválený rozpočet	Očakávaná skutočnosť	2022	2023	2024
110	Dane z príjmov a kapitálového majetku		311 029,35	324 443,95	324 441,00	324 441,00	360 502,00	385 952,00	412 387,00
120	Dane z majetku		21 724,24	21 328,70	21 600,00	21 600,00	21 600,00	21 600,00	21 600,00
130	Dane za tovary a služby		10 019,94	13 478,52	8 570,00	8 570,00	9 820,00	9 820,00	9 820,00
160	Sankcie ul. v daňovom konaní a súv. s úhradmi za sl. ver.		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
210	Príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku		3 201,30	1 227,71	570,00	4 216,15	650,00	650,00	650,00
220	Administratívne poplatky a iné poplatky a platby		29 381,40	30 959,97	29 843,00	31 063,00	31 083,00	31 083,00	31 083,00
240	Úroky z tuzemských úverov, pôžičiek, návratných finančných výpomocí, vkladov a ážio		0,00	6,88	30,00	30,00	30,00	30,00	30,00
290	Iné nedaňové príjmy		1 343,70	1 398,88	320,00	2 135,00	420,00	420,00	420,00
310	Tuzemské bežné granty a transfery		21 699,22	120 706,28	1 330,00	43 344,69	1 330,00	0,00	0,00
1. Bežný rozpočet			398 399,15	513 550,89	386 704,00	435 399,84	425 435,00	449 555,00	475 990,00
230	Kapitálové príjmy		0,00	0,00	7 800,00	7 800,00			
320	Tuzemské kapitálové granty a transfery		9 500,00	177 252,24	0,00	3 900,00	0,00	0,00	0,00
2. Kapitálový rozpočet			9 500,00	177 252,24	7 800,00	11 700,00	0,00	0,00	0,00
450	Z ostatných finančných operácií		78 183,53	59 511,42	155 061,58	155 061,58	110 761,58	0,00	0,00
510	Tuzemské úvery, pôžičky a návratné finančné výpomoci		0,00	17 900,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3. Finančné operácie			78 183,53	77 411,42	155 061,58	155 061,58	110 761,58	0,00	0,00
CELKOVÉ PRÍJMY:			486 082,68	768 214,55	549 565,58	602 161,42	536 196,58	449 555,00	475 990,00

Výdavková časť

Klasifikácia platná od roku 2015			Plnenie rozpočtu		Rozpočet 2021		Návrh rozpočtu		
Funkčná klasifikácia	Ekonomická klasifikácia	Popis klasifikácie	2019	2020	Schválený rozpočet	Očakávaná skutočnosť	2022	2023	2024
01		VŠEOBECNÉ VEREJNÉ SLUŽBY							
01.1		orány, finančné rozpočtové záležitosti, zahraničné vzťahy							
01.1.1 Výkonné a zákonodarné orgány									
	610	Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	60 815,98	60 639,57	67 200,00	70 111,55	68 840,00	70 840,00	71 000,00
	620	Poistné a príspevok do poisťovní	23 320,92	21 164,34	25 050,00	26 936,45	29 603,00	30 900,00	30 900,00
	630	Tovary a služby	37 783,40	41 107,17	78 318,58	74 117,53	75 420,58	63 651,80	67 210,00
	640	Bežné transfery	5 722,74	2 180,12	3 200,00	2 600,00	10 100,00	4 100,00	4 100,00
01.1.1 Výkonné a zákonodarné orgány			127 643,04	125 091,20	173 768,58	173 765,53	183 963,58	169 491,80	173 210,00
01.1.2		Finančné a rozpočtové záležitosti							
	630	Tovary a služby	447,46	501,41	1 050,00	830,00	1 050,00	1 050,00	1 050,00
01.1.2 Finančné a rozpočtové záležitosti			447,46	501,41	1 050,00	830,00	1 050,00	1 050,00	1 050,00
01.3		Rámcové plánovacie a štatistické služby							
01.3.2		Rámcové plánovacie a štatistické služby							
	610	Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	0,00	0,00	0,00	1 351,50	0,00	0,00	0,00
	630	Tovary a služby	0,00	2 296,00	0,00	2 175,19	0,00	0,00	0,00
01.3.2			0,00	2 296,00	0,00	3 526,69	0,00	0,00	0,00
01.6		Všeobecné verejné služby inde neklasifikovateľné							
01.6.0		Všeobecné verejné služby inde neklasifikovateľné							

	610	Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	360,00	120,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	620	Poistné a príspevok do poisťovní	126,01	41,94	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	630	Tovary a služby	3 699,73	2 040,98	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
01.6.0 Všeobecné verejné služby inde neklasifikovateľné			4 185,74	2 202,92	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
02		Obrana							
02.2		Civilná obrana							
02.2.0		Civilná obrana							
	630	Tovary a služby	0,00	159,98	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
02.2.0 Civilná obrana			0,00	159,98	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
03		VEREJNÝ PORIADOK A BEZPEČNOSŤ							
03.2		Ochrana pre požiarmi							
03.2.0		Ochrana pre požiarmi							
	630	Tovary a služby	174,12	203,60	250,00	250,00	250,00	250,00	250,00
	640	Bežné transfery	64,00	64,00	70,00	70,00	70,00	70,00	70,00
03.2.0 Ochrana pred požiarmi			238,12	267,60	320,00	320,00	320,00	320,00	320,00
03.6		bezpečnosť inde neklasifikované							
03.6.0		bezpečnosť inde neklasifikované							
	630	Tovary a služby	869,58	332,00	1 170,00	950,00	1 170,00	1 170,00	1 170,00
03.6.0 Verejný poriadok a bezpečnosť inde			869,58	332,00	1 170,00	950,00	1 170,00	1 170,00	1 170,00
04.2		Doprava							
04.2.1		Cestná doprava							
	630	Tovary a služby	7 322,45	2 730,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
04.2.1 Poľnohospodárstvo			7 322,45	2 730,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
04.5		Doprava							
04.5.1		Cestná doprava							
	630	Tovary a služby	223,55	278,22	1 800,00	1 800,00	1 800,00	1 800,00	1 800,00
	640	Bežné transfery	1 434,00	1 434,00	1 450,00	1 450,00	1 450,00	1 450,00	1 450,00

04.5.1	Cestná doprava		1 657,55	1 712,22	3 250,00	3 250,00	3 250,00	3 250,00	3 250,00
05		OCHRANA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA							
05.1		Nakladanie s odpadmi							
05.1.0		Nakladanie s odpadmi							
	630	Tovary a služby	15 058,04	18 523,94	16 200,00	20 171,15	16 200,00	16 920,00	18 961,80
05.1.0	Nakladanie s odpadmi		15 058,04	18 523,94	16 200,00	20 171,15	16 200,00	16 920,00	18 961,80
05		OCHRANA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA							
05.2		Nakladanie s odpadmi							
05.2.0		Nakladanie s odpadmi							
	630	Tovary a služby	1 081,57	0,00	0,00	210,00	0,00	0,00	0,00
05.2.0	Nakladanie s odpadovými vodami		1 081,57	0,00	0,00	210,00	0,00	0,00	0,00
05		OCHRANA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA							
05.3		Znižovanie znečistenia							
05.3.0		Znižovanie znečistenia							
	630	Tovary a služby	0,00	259,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
05.2.0	Nakladanie s odpadovými vodami		0,00	259,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
06.2		Rozvoj obcí							
06.2.0		Rozvoj obcí							
	610	Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	24 596,14	32 579,38	13 800,00	16 369,83	25 700,00	26 700,00	26 700,00
	620	Poistné a príspevok do poisťovní	8 106,30	11 246,85	5 310,00	6 007,94	9 850,00	10 290,00	10 290,00
	630	Tovary a služby	623,58	1 500,34	840,00	2 014,08	1 040,00	1 040,00	1 040,00
	640	Bežné transfery	182,65	595,18	250,00	450,00	250,00	250,00	250,00
06.2.0	Rozvoj obcí		33 508,67	45 921,75	20 200,00	24 841,85	36 840,00	38 280,00	38 280,00
06.4		Verejné osvetlenie							

06.4.0		Verejné osvetlenie							
	630	Tovary a služby	6 078,44	7 018,22	6 500,00	6 500,00	7 000,00	8 000,00	8 000,00
06.4.0		Verejné osvetlenie	6 078,44	7 018,22	6 500,00	6 500,00	7 000,00	8 000,00	8 000,00
07		Zdravotníctvo							
07.4		Ochrana, podpora a rozvoj verejného zdravia							
07.4.0		Ochrana, podpora a rozvoj verejného zdravia							
	630	Tovary a služby	0,00	3 347,35	0,00	21 875,00	0,00	0,00	0,00
07.4.0		Ochrana, podpora a rozvoj verejného zdravia	0,00	3 347,35	0,00	21 875,00	0,00	0,00	0,00
08		REKREÁCIA, KULTÚRA A NÁBOŽENSTVO							
08.1		Rekreačné a športové služby							
08.1.0		Rekreačné a športové služby							
	630	Tovary a služby	3 202,14	20 437,26	48 947,76	55 587,76	3 000,00	200,00	200,00
	640	Bežné transfery	8 000,00	3 000,00	6 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00
08.1.0		Rekreačné a športové služby	11 202,14	23 437,26	54 947,76	60 587,76	8 000,00	5 200,00	5 200,00
08.2		Kultúrne služby							
08.2.0		Kultúrne služby							
	630	Tovary a služby	8 678,40	4 109,31	10 400,00	9 050,00	9 400,00	11 750,00	11 750,00
	640	Bežné transfery	0,00	0,00	3 000,00	500,00	500,00	500,00	500,00
08.2.0		Kultúrne služby	8 678,40	4 109,31	13 400,00	9 550,00	9 900,00	12 250,00	12 250,00
08.4		Náboženské a iné spoločenské služby							
08.4.0		Náboženské a iné spoločenské služby							
	630	Tovary a služby	2 396,50	2 674,11	3 900,00	3 900,00	3 900,00	4 200,00	4 200,00
08.4.0		Náboženské a iné spoločenské služby	2 396,50	2 674,11	3 900,00	3 900,00	3 900,00	4 200,00	4 200,00
09		VZDELÁVANIE							
09.1		Predprimárne a primárne vzdelávanie							
09.1.1		Predprimárne vzdelávanie							

09.1.1.1		Predprimárne vzdelávanie z bežnou starostlivosťou							
	610	Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	56 546,60	57 995,23	69 400,00	67 452,00	69 900,00	71 490,00	71 490,00
	620	Poistné a príspevok do poisťovní	21 193,16	21 419,86	25 904,00	25 904,00	26 110,00	27 500,00	27 500,00
	630	Tovary a služby	9 843,63	7 653,81	9 310,00	11 958,20	10 080,00	11 980,00	11 980,00
	640	Bežné transfery	0,00	158,85	200,00	200,00	200,00	200,00	200,00
09.1.1.1		Predprimárne vzdelávanie z bežnou starostlivosťou	87 583,39	87 227,75	104 814,00	105 514,20	106 290,00	111 170,00	111 170,00
09.5		Vzdelávanie nedefinované podľa úrovne							
09.5.0		Vzdelávanie nedefinované podľa úrovne							
	630	Tovary a služby	0,00	0,00	700,00	700,00	700,00	700,00	700,00
	640	Bežné transfery	149,40	0,00	400,00	400,00	400,00	400,00	400,00
09.5.0		Vzdelávanie nedefinované podľa úrovne	149,40	0,00	1 100,00	1 100,00	1 100,00	1 100,00	1 100,00
09.6.		Vedľajšie služby v školstve							
09.6.0		Vedľajšie služby v školstve							
09.6.0.1		vrámci predprimárneho vzdelávania							
	610	Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	22 962,79	25 585,69	30 300,00	30 300,00	31 650,00	32 650,00	32 650,00
	620	Poistné a príspevok do poisťovní	8 478,09	9 097,83	11 450,00	11 450,00	12 090,00	12 730,00	12 730,00
	630	Tovary a služby	22 689,13	23 551,83	25 193,00	27 209,00	26 723,00	28 173,20	28 173,20
	640	Bežné transfery	0,00	70,27	200,00	200,00	200,00	200,00	200,00
09.6.0.1		Vedľajšie služby poskytované vrámci predprimárneho vzdelávania	54 130,01	58 305,62	67 143,00	69 159,00	70 663,00	73 753,20	73 753,20
10		SOCIÁLNE ZABEZPEČENIE							
10.2.		Staroba							

10.2.0		Staroba							
	630	Tovary a služby	2 048,26	759,90	2 100,00	2 110,00	2 100,00	3 000,00	3 000,00
	640	Bežné transfery	25,00	0,00	400,00	400,00	400,00	400,00	400,00
10.2.0 Staroba			2 073,26	759,90	2 500,00	2 510,00	2 500,00	3 400,00	3 400,00
10.4		Rodina a deti							
10.4.0		Rodina a deti							
	630	Tovary a služby	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
10.4.0 Rodina a deti			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
10.7		Sociálna pomoc občanom v hmotnej a sociálnej núdzi							
10.7.0		Sociálna pomoc občanom v hmotnej a sociálnej núdzi							
	630	Tovary a služby	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	640	Bežné transfery	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
10.7.0 Sociálna pomoc občanom v hmotnej a sociálnej núdzi			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1. Bežný rozpočet			364 303,76	386 877,98	470 263,34	508 561,18	452 146,58	449 555,00	455 315,00
2. Kapitálový rozpočet:			49 306,63	217 141,59	79 302,24	93 600,24	84 050,00	0,00	0,00
01.1.1.	710	Obstaranie kapitálových aktív: automobil vo výške 10.900,00 EUR, dom súp.č. 147 vo výške 2.665,64 EUR, rekonštrukcia ver.priestr. vo výške 23.990,79 EUR	37 556,43	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
01.1.1	710	Obstaranie kapitálových aktív - malotraktorová kosačka (5300,00 EUR) a pozemky (500,00 EUR)	0,00	0,00	0,00	5 800,00	0,00	0,00	0,00

03.2.0	710	Obstaranie kapitálových aktív - kamerový systém	6 350,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
03.4.0	710	Rekonštrukcia a modernizácia - kamerový systém	0,00	0,00	0,00	0,00	3 000,00	0,00	0,00
04.5.1.	710	Obstaranie kapitálových aktív - autob.zást.	0,00	0,00	33 000,00	33 000,00	0,00	0,00	0,00
04.9.0	710	Obstaranie kapitálových aktív - sušička ovocia	0,00	0,00	0,00	0,00	16 000,00	0,00	0,00
05.2.0	710	Obstaranie kapitálových aktív - kanalizácia	0,00	203 641,59	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
06.2.0	710	Obstaranie kapitálových aktív - zberný dvor	0,00	0,00	20 050,00	20 050,00	20 050,00	0,00	0,00
06.2.0	710	Obstaranie kapitálových aktív - optická sieť	0,00	0,00	0,00	0,00	10 000,00	0,00	0,00
06.4.0	710	Verejné osvetlenie	5 500,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
08.1.0.	710	Obstaranie kapitálových aktív - detské ihrisko	0,00	13 500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
08.1.0	710	Obstaranie kapitálových aktív - cyklochodník	0,00	0,00	26 252,24	29 350,24	0,00	0,00	0,00
08.2.0	710	Obstaranie kapitálových aktív - včelársky skanzen	0,00	0,00	0,00	5 400,00	0,00	0,00	0,00
08.4.0	710	Rekonštrukcia a modernizácia - cintorín:pevnené plochy	0,00	0,00	0,00	0,00	35 000,00	0,00	0,00

3. Finančné operácie:		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 475,00
821007	Splácanie návratných finančných výpomocí	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 475,00
CELKOVÉ VÝDAVKY:		413 610,39	604 019,57	549 565,58	602 161,42	536 196,58	449 555,00	459 790,00

1.2 Prehľad žiadostí o NFP

Tabuľka 22 Prehľad žiadostí o NFP

P.č.	Názov projektu	Poskytovateľ	Výška dotácie €	Spoluúčasť -vlastné zdroje €	Celková hodnota projektu	Dátum
1	Navštívme park Zuzana	Nadácia EPH	1.000,-	500,-	1.500,-	16.05.2019
2	Zvýšenie kapacity parkoviska pri MŠ, oploštenie pri MŠ	Úrad podpredsedu SR pre investície a informatizáciu	23.990,79	2.665,64	26.656,43	22.11.2019
3	Rekonštrukcia detského ihriska	Nadácia EPH	1.000,-	12.500,-	13.500,-	07.05.2020
4	Po vode za poznaním	Košický samosprávny kraj	9.670,-	1.075,-	10.745,-	13.05.2020
5	Vybudovanie a označenie lokálnych cyklotrás, náučných chodníkov, revitalizácia prírodných lokalít a historických pamiatok	Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR	75.000,-	8.856,58	83.856,58	17.12.2020
6	Živý včelársky skanzen	Košický samosprávny kraj	13.000,-	1.500,-	14.500,-	18.05.2021
7	Revitalizácia verejného priestranstva	Nadácia EPH	1.000,-	423,74	1.423,74	26.05.2021
8	Sušička ovocia	Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR	13.000,-	1.500,-	14.500,-	16.09.2021
9	Moravany - kanalizácia stoka BE	Envirofond	150 000,-	53 000,-	203 000,-	2.9.2020

Zdroj: obec

2. Finančný plán

Finančný plán obce obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít vrátane inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie a plnenia programu rozvoja.

Sumarizácia je celkovým prehľadom plánovaných finančných prostriedkov počas celej platnosti schváleného PHSR.

Tabuľka 23 Indikatívny rozpočet obce

Prioritné oblasti	Rok							
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Spolu
H. Hospodárska								
S. Sociálna								
E. Environmentálna								

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0

Tabuľka 24 Prehľad projektových zámerov

€										
Číslo opatrenia	Kód a názov projektu	Klasifikácia stavieb - trieda	Hlavný ukazovateľ - výsledku, dopadu	Termín realizácie projektu	RN Spolu	Verejné zdroje celkom	Verejné zdroje		Súkromné zdroje	Úverové zdroje
							Národné celkom	EÚ (EŠF) celkom		
					a=b+e+f	b=c+d	c	d	e	f
H. Hospodárska prioritná oblasť										
H.1										
H.2										
H.3										
H.4										
H.5										
H.6										
H.7										
H.8										
S. Sociálna prioritná oblasť										
S.1										

S.2										
S.3										
S.4										
E. Environmentálna prioritná oblasť										
E.1										
E.2										
E.3										
E.4										
E.5										
Celkom										

REALIZAČNÁ ČASŤ

1. Monitorovanie

Systém monitorovania a hodnotenia PHSR je rozpracovaný do jednotlivých aktivít a podrobne popísaný v časti „**Plán hodnotení PHSR do roku 2027**“. Pozostávať bude z nasledovných krokov:

- priebežný zber, spracovanie a vyhodnotenie prípadných pripomienok úradu, poslancov, partnerov a verejnosti k realizácii PHSR.
- zber údajov, vypracovanie návrhu akčného plánu PHSR na rok 2022 a vypracovanie návrhu položiek na zapracovanie do rozpočtu obce na nasledujúce roky.
- aktualizácia merateľných ukazovateľov PHSR v prípade ak bol vypracovaný návrh na ich aktualizáciu spracovanie monitorovacej správy za predchádzajúci rok v súlade s predpísaným formulárom a aktuálne platnou metodikou pre spracovanie PHSR;
- iná tematická potreba identifikovaná ako problémová s okamžitou nutnosťou vykonania príslušných zmien v stratégii (napr. plán hodnotenia a monitorovania, prílohy PHSR a pod.).
- spracovanie a kompletizácia správy o plnení PHSR, ktorú má samospráva povinne zaslať každý rok do 31. mája na príslušný samosprávny kraj.

Následné hodnotenie určí faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu vykonávania PHSR a určí osvedčené postupy. Výstupom následného hodnotenia je Monitorovacia správa o hodnotení PHSR mesta a Záverečná správa, ktorú je potrebné zasielať na VÚC.

Tabuľka 25 Plán hodnotení

Plán hodnotení PHSR do roku 2027		
Forma hodnotenia	Termín hodnotenia	Dôvod hodnotenia
Mimoriadne hodnotenie	Po zverejnení údajov zo Sčítania	Aktualizácia analytickej časti PHSR.

	obyvateľov 2021	
	Po určení finančných alokácií na nové programové obdobie	Doplnenie Finančnej a Strategickkej časti PHSR.
Operatívne hodnotenie	do decembra 2021-2027	Spracovanie a vyhodnotenie prípadných pripomienok úradu, poslancov, partnerov a verejnosti k realizácii PHSR.
	do 15. decembra 2022 – 2027	Vypracovanie návrhu akčného plánu PHSR na rok 2022 a vypracovanie návrhu položiek na zapracovanie do rozpočtu mesta na nasledujúce roky. V roku 2021 iba v prípade nevyhnutnosti.
Tematické hodnotenie	do konca roka 2023, 2025, 2027	Aktualizácia merateľných ukazovateľov PHSR v prípade ak bol vypracovaný návrh na ich aktualizáciu.
		Iná tematická potreba identifikovaná ako problémová s okamžitou nutnosťou vykonania príslušných zmien v stratégii (napr. plán hodnotenia a monitorovania, prílohy PHSR a pod.).
Strategické hodnotenie	Najskôr v roku 2027	Prehodnotenie potreby alebo nutnosti hodnotenia strategickkej časti PHSR (napr. v prípade zásadných zmien legislatívy, spoločenskej potreby, neplnenia nastavených ukazovateľov alebo cieľov stratégie a pod.).
Mimoriadne hodnotenie	K stanovenému termínu	Na základe rozhodnutia primátora, kontrolného orgánu, podnetu poslancov, na základe protokolu NKÚ SR, správy auditu a pod.
	K termínu aktualizácie PHSR alebo spracovania nového PHSR	Ex-ante hodnotenie stavu projektovej pripravenosti v prípade celkovej aktualizácie PHSR alebo začatia príprav pre vypracovanie nového PHSR pre nové programovacie obdobie.

Ad hoc hodnotenie celého PHRSR alebo jeho časti	Na konci programovacieho obdobia	Na základe rozhodnutia starostu, podnetu poslancov; na základe protokolu NKÚ SR, správy auditu
---	----------------------------------	--

2. Komunikačný plán

Obec bude informovať o realizácii PHSR prostredníctvom verejných zasadnutí obecného zastupiteľstva, ako aj prostredníctvom vlastnej web stránky, kde sa budú v prípade potreby publikovať schválené aktualizácie a monitorovacie správy PHSR (schválené obecným zastupiteľstvom). Verejnosť má možnosť PHSR a správu o jeho hodnotení pripomienkovať priamo na zhromaždení alebo písomnou formou.

Tabuľka 26 Komunikačný plán

Obdobie	Cieľová skupina	Téma	Nevyhnutné údaje k výstupu	Výstup
December 2022	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	Zjednotenie PHSR s rozpočtom obce a hodnotenie predchádzajúceho obdobia	rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Aktualizácia PHSR v súlade s rozpočtom obce
December 2023	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	Zjednotenie PHSR s rozpočtom obce a hodnotenie predchádzajúceho obdobia	rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Aktualizácia PHSR v súlade s rozpočtom obce

December 2024	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	Zjednotenie PHSR s rozpočtom obce a hodnotenie predchádzajúceho obdobia	rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Aktualizácia PHSR v súlade s rozpočtom obce
December 2025	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	Zjednotenie PHSR s rozpočtom obce a hodnotenie predchádzajúceho obdobia	rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Aktualizácia PHSR v súlade s rozpočtom obce
December 2026	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	Zjednotenie PHSR s rozpočtom obce a hodnotenie predchádzajúceho obdobia	rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Aktualizácia PHSR v súlade s rozpočtom obce
December 2027	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	Zjednotenie PHSR s rozpočtom obce a hodnotenie predchádzajúceho obdobia	rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Aktualizácia PHSR v súlade s rozpočtom obce

ZÁVER

PHSR obce Moravany je spracovaný na obdobie 6 rokov, teda na obdobie 2021 – 2027. Dokument je spracovaný v súlade s novelizáciou zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2015. Pri spracovaní dokumentu bola zohľadnená odporúčaná Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja, spracovaná Úradom podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, z januára 2020.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce spolu s Územným plánom vytvárajú základ pre všestranný a udržateľný rozvoj obce v najbližšom období. Vychádza z konkrétnych podmienok riešeného územia a aktuálnych potrieb miestnych obyvateľov, podnikateľov a rôznych záujmových skupín pôsobiacich v obci a okolí.

Schválenie PHSR v súlade s legislatívou je posledným krokom jeho prípravy, ale prvým krokom jeho realizácie v nasledujúcom období. Nastavenie monitorovania PHSR je kľúčovým bodom k jeho efektívnej implementácii.

PRÍLOHY

1. Zoznam členov riadiaceho tímu, pracovných skupín a partnerov zapojených do spracovania PHSR

Základný riadiaci tím

Funkcia v riadiacom tíme	Meno člena základného tímu	Funkcia v pracovnom zaradení
garant PHSR	Ing. Vladimír Čeklovský	starosta
člen	Ing. Marcel Hric	
člen	Ing. Lukáš Veseliny	
člen	Bc. Ján Kaľuha	
člen	Mgr. Zdenka Melišeková	Centrum regionálneho rozvoja Košického kraja, n.o.
člen	Ing. Miloš Mihok	Centrum regionálneho rozvoja Košického kraja, n.o.

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0;

Pracovná skupina č. 1 – hospodárska

Funkcia v pracovnej skupine	Meno člena pracovnej skupiny	Funkcia v pracovnom zaradení
gestor skupiny	Bc. Ján Kaľuha	Zástupca starostu
koordinátor	Ing. Viliam Procek	
metodik	Ing. Ján Šoltés	

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0;

Pracovná skupina č. 2 – sociálna

Funkcia v pracovnej skupine	Meno člena pracovnej skupiny	Funkcia v pracovnom zaradení
gestor skupiny	Ing. Lukáš Veseliny	
koordinátor	Bc. Ján Kaľuha	
metodik	Ing. Marcel Hric	

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0;

Pracovná skupina č. 3 – environmentálna

Funkcia v pracovnej skupine	Meno člena pracovnej skupiny	Funkcia v pracovnom zaradení
gestor skupiny	Ľubomír Koval'	
koordinátor	Ing. Gabriel Koval'	
metodik	Ing. Lukáš Veseliny	

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0;

2. Zoznam informačných zdrojov použitých v PHSR

Použitá literatúra:

1. Metodika na vypracovanie PHSR 2020

2. Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z.
3. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce z roku 2014
4. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011
5. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021
6. Územný plán obce
7. Plán obnovy (<https://www.planobnovy.sk/>)
8. Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0
9. Stratégia rozvoja vidieka v podmienkach KSK

Zdroje informácií:

1. Obec Moravany (<https://www.obecmoravany.sk/>)
2. Štatistický úrad SR (www.statistics.sk)
3. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny SR
4. Rozpočet obce